

12 RÖPIRAT.

Budapest 1884. február 15.

IV. évfolyam

V. füzet.

Az országos politikai pártok és az antisemitizmus.

Még három-négy hónap választ el bennünket az általános képviselőválasztásoktól, s máris folyamatba jöttek az ország nagy részében a választási előmozgalmak.

A lökést a mozgalmak megindulására a múlt hó végén és a jelen hó elején lezajlott képviselőházi zsidóviták adták meg leginkább. Mert lia a korábbi években a zsidókérdés fejtegetése a képviselőházban inkább akadémikus természetű volt, sat. képviselő urak egész lelki nyugalommal „derülhettek” az antisemitikus beszédekre: ma már a zsidókérdés nagyon is aktuális természetű, mert a képviselő urak mögött ott áll a „hátbaütő bot”, a közelgő választás, a hol tudják, hogy ezúttal nyilatkozniuk kell a zsidókérdés fölött is. S ettől borsószik mindnyájának a háta.

Mindegyik párt igyekezett állást foglalni e kérdéssel szemben. A kormánypárt eljárása ma is az, a mi volt azelőtt: elutasító az *antisemitizmussal* szemben, noha *nem oly* éles alakban mint azelőtt.

Az országgyűlési függetlenségi párt, legjobban lévén szorongatva antisemita érzelmű választói által, január 31-én egy „manifesztumot” bocsátott közre, a mely a zsidókérdéssel is hosszasan foglalkozik. De hát azért nincs köszönet benne. Az országgyűlési függetlenségi pártkör „manifesztuma” nem antisemita hanem filosemita alapon áll; mert ő csak a zsidók reformációját óhajtja. Mi miattunk antisemiták miatt pedig a zsidók bátran megtarthatják pájeszüket, kaftánjukat, Talmudjukat, – csak megfékezve legyenek; legjobb szeretnénk pedig, ha tőlünk távoznának. Mi nem törődünk azzal, mit hisznek a zsidók, mi vallásukkal nem törődünk: csak minket tovább ne pusztíthassanak. Mi azt tartjuk, minél jobban „reformált”, „civilizált” a zsidó: annál rosszabb. A ki a zsidót reformálni akarja, az nem a mi javunkat, hanem

a *zsidók javát* akarja előmozdítani: s így az nem magyar-barát, hanem *zsidóbarát*. Az antisemitizmusnak tehát a függetlenségi pártkör manifesztumához semmi köze, s úgy hisszük, a függetlenségi választók is ekként fogják majd megítélni a dolgot.

Az idők jelének azonban eléggé fontos jel a „manifesztum”; mert elismerve a zsidókérdés lételet, egy hatalmas lökést adott az antisemitikus mozgalom továbbfejlődésének: csakhogy e továbbfejlődésből a hasznot nem a függetlenségi pártkör zsidóreformátorai fogják húzni.

A mérsékelt ellenzék a zsidóházassági viták alatt meglehetősen hallgatag volt. Pulszky Gusztávot kivéve, – a kinek filosemitizmusát nem is lehet rász néven venni, – egyik tagja sem mert nyíltan állást foglalni az antisemitizmus ellen. Apponyi Albert gróf – nem tudni *miért*, – az egész zsidóházassági vita alatt mélyen hallgatott. Úgy látszik, hogy a zsidóházassági vitát sikamlós talajnak tartotta magára nézve a felszólalásra. Azonban amint bezáródott a zsidóházassági vita, másnap a költségvetési (!) vita alkalmából nyomban egy filippikát tartott az antisemitizmus «lien.

Apponyi Albert szerint az antisemitizmus „a társadalmi dekompozíció” tünete. A nemes gróf összetéveszti az okot az okozattal; mert nem az antisemitizmus, hanem a *semitizmus*: a *.zsidóság* idézi elő a társadalmi dekompozíciót, a melyet épen az antisemitizmus akar megakadályozni,

Apponyi Albert az antisemitizmus *okait* akarja megszüntetni. Helyesen; de akkor a zsidóbefolyást, a zsidóhatalmat kell megszüntetni, mert ez és nem más az *oka* az antisemitizmusnak. A zsidóság azonban nebántsvirág Apponyi Albert előtt. Az általa ajánlott palliatív kuruzsoló szerek semmit sem segítenének a bajon. S azok az üdvösséges tanácsok és intelmek is, melyeket Apponyi a zsidóságnak adott, nem mások, mint falra hányt borsó, mert a zsidóság a javulásra *képtelen*.

De hát Apponyi „keresztényi és felebaráti szeretettel” öleli át a zsidókat; sőt kijelenti, miként rajta lesz, hogy az alpapság is hasonlót cselekedjék.

Nem vitatjuk azt, miféle keresztényi és felebaráti szeretet az, a melylyel a nemes gróf a keresztény-magyar véreit nyúzó zsidókat keblére öleli: hanem azt tudjuk, hogy a magyar alpapság nem fog leczkét venni a zsidós gyengéd hajlamokkal bíró nemes gróftól a keresztényi felebaráti szeretetről, a mely alpapságnak naponkint ezer meg ezer alkalma van, népének a nemes gróf által annyira kegyelt jakheccek által való szívtelen kifosztogatását látni.

Az antisemitizmus különben nem felekezeti, hanem *nemzeti* ügy; a hazafias alpapság pedig még eddig minden nemzeti ügyet lelkes odaadással karolt fel.

Végül még egyet Apponyi Albert grófnak és mellesleg még *másoknak* is. Az antisemitizmusnak – a mely *nélkül s ezt jól jegyezzék meg az illetők*, a főrendiházhoz beérkezett ötszázezer aláírást se tudták volna soha összehozni, – ismételjük: az antisemitizmusnak, megindulásában és fejlődésében *nem* az volt a célja, hogy a talajt antisemita-gyűlölő nagyságoknak a *miniszteri székekre* előkészítse. Ne higgye Apponyi Albert gróf és ne higgyék a vele hasonszórú urak, hogy mi antisemiták jó bolondok voltunk a sült gesztenyét a tűzből kikaparni azért, hogy aztán azt ők egyék meg, minket pedig félrelökjenek. Mi antisemiták *nem* leszünk az a mór, a ki elmehet, miután (szerintük) megtette kötelességét.

Ha mi antisemiták kormányt buktatni akarunk, nem azon célból fogjuk azt tenni, hogy a mostaninál még antisemita-ellenesebb s hozzá még tán valami salabakter-kormányt ültessünk a miniszteri székekbe.

A mérsékelt ellenzék közlönye, a „Pesti Napló” már hetek óta cikkez a fölött, hogy ime a Tisza-kormány nem bir (sic!) az antisemitizmussal; majd ők, t. i. Apponyi-Szilágyi-Pulszkyék elbánnak vele!

Ezeknek a jó uraknak tehát nem a zsidó-kalamitás megszüntetése, hanem a rájuk nézve „antisemita kalamitás” megszüntetése a szívük hó vágya!

Mi már rég tisztában voltunk ezen „habaréki” jó uraknak az antisemitizmus iránt táplált „kegyes” hajlamai fölött. Igen örülünk, hogy a maszkot idejekorán eldobták: most már tisztában van velük az ország is. Épen jókor: a választások előtt.

Ennyi tengernyi nyílt és álcázott ellenséggel kell megküzdnie az antisemitizmusnak! És ennek ügye mégis egyre előbbre halad. Az „Országgyűlési antisemita pártkör”-nél egymásután jelentkeznek a választókerületek, a melyek antisemita képviselőjelöltet kérnek; egymásután jelentkeznek a leghivatottabb férfiak antisemita-párti képviselőjelöltségre.

Az egész országban mozognak párthiveink, a kiknek jelszavává lett: a képviselői kar reformálása s kiválólág az *ellenzék* reformálása „a capite et membris.”

Ragadjon a nemzet, mint egykor Krisztus urunk, korbácsot a kezébe, s űzze ki a zsidókkal trafikáló s a nemzetet czudarul eláruló kufárokat a magyar nemzet templomából!

Zsidóvédők es zsidóbarátok.

Mád, 1884. Januárban.

A ki a zsidóság veszedelmes voltát az általunk contemplait szempontból ítéli meg, mely szerint az nem képez voltaképen mást, mint egy, magát vallási hagyományok által e föld minden javaira *kizárólagosan privilegizálnak* hívó faj szövetkezetet, mely ennél fogva minden egyéb érdekeket saját faji érdekeinek előnyére *bármely eszközökkel* is kizsákmányolni jogosítva, sőt *még* hivatva is van, – annak egyáltalán nem lesz nehéz, magának a zsidó védők és zsidóbarátok szereplése felől helyes véleményt alkotni.

Ily föltevésben tehát a zsidóság ügyét védeni *jóhiszeműleg* önként érthetőleg nem lehet, és a furfangos zsidóbarátok így ezt nem is teszik, hanem megtámadják, illetőleg *egyszerűen tagadjak* ezen általunk felállított axiómát, bennünket pedig mint a *vallás és lelkiismereti szabadság* reactionárius elleneit igyekeznek feltüntetni, voltaképen piszkos és piszkoló festékekkel bemázolni . . .

Azonban csak distinguáljunk egy kissé.

Azt, hogy a zsidót vallási hagyomány tartja és mondja *Isten választott népének*, melynek adatott e föld minden rajtalevővel egyetemben, már száz és ezer évvel ezelőtt tanulta minden falusi iskolás gyerek, hol a bibliát általában tanították, – ez tehát sem nem új, sem az antisemitizmus nem fedezte fel.

Hogy a zsidók egy, az egész világon elterjedt hálózatot összefüggő egészszé egybekapcsoló *szövetkezetet* képeznek, azt az Alliance Israélite universelle köztudomású működése, valamint nálunk a tiszzaeszlári vérbűnügy lefolyása alkalmával tanúsított ügyközösség számtalan nyilvánulása után, csak a legkonokabb megátalkodottság tagadhatja.

S hogy végül a zsidók bármimemű érdekeik érvényesítésére az eszközök megválasztásában mennyire scrupulosusok, arról nap nap mellett tanúságot tehetnek az uzsora, csalás, vesztegetés, hamis tanúzás és hamis esküvés azon milliárd esetei, melyek segélyével számtalan esetben a legrégebb időktől máig a tulajdonjog igénye a legigazságtalanabbul részökre lett avagy lesz érvényesítve.

Az általunk felállított axiómát tehát megdönteni nem lehet, tagadni pedig hiábavaló dolog, mert tagadni még sohasem tesz annyit, mint bizonyítani, s a sok tagadásnak mint a nem akarásnak utoljára is nyögés a vége!

Korántse higgye azonban senkisé, hogy mi a zsidóság

ilyetén sajátságait mint valamely természetfölötti ellenállhatlan büvszert túlbecsülnék; noha kétségtelen, hogy jelentékeny részét azon ascendentianak, melyre a zsidóság egyebütt is, de különösen minálunk, szemben az összes többi fajok, felekezetek és nemzeti ségekkel szert tenni tudott, ilyen bevallhatatlan utón és módon szerezte. Sokkal súlyosabb beszámítás alá esik e részt a zsidóvédők és zsidóbarátok közreműködése, mint a mely nélkül az elszigetelt zsidóság soha de soha se lett volna képes ekkora fölényre szert tenni.

Mert, ha a zsidók részére, az általuk elkövetett bűnök és visszaéléseknél némi mentségül a vallási előítéleteik és elfogultságukban gyökerező kiváltságos minőséget s illetőleg az ebbe helyezett hagyományos hitet lehet felhozni: a zsidóvédők és zsidóbarátok pártfogoló magatartására nézve egyáltalán semmi más magyarázható indok nem található, mint hogy *vagy magáért a rosszért tartják védelmezendőnek és kimentendőnek mindazt, mi a zsidók részéről a többi társadalom ellenében mint erkölcstelen, kivető és veszedelmes foganatba vétetik, – vagy azért, mert ez egyéb bevallhatatlan céljaiknak elősegítésére vagy elérésére szolgál.* és ekként általuk felhasználható.

Az első feltevés úgyszólván képzelhetetlen levén, nézetem szerint ez utóbbi indok világítja meg leghelyesebben és természetsszerűleg a zsidóvédők és zsidóbarátok magatartását; mert hiszen az emberi gyarlóság természetében fekszik, hogy míg maga vonakodik és idegenkedik a büntől, melyet talán egyéni vele született tulajdonainál fogva egyébként is gyáva volna elkövetni, – azt mástól nem iszonyodik elkövetve látni, sőt ha lelke tisztaságát meg nem őrizte, szívesen hajlandó még annak esetleg reá háramló hasznát és előnyeit is elfogadni, és ekkor, mint már maga is érdekelt fél, önként érthetőleg paizsává és takarójává lesz olyan elkövetett ténynek, melyet, eredetileg szemközt állítva azzal, önmaga is elítélt volna.

A zsidó védőknek és zsidóbarátoknak szükségök van a zsidók bűnei, visszaélései és túlkapásaira, – mint az orgazdának a rablók, tolvajok, csempészek és hamisítókra; minél nagyobb kiterjedésben üzik ugyanis ezek nemes mesterségöket, annyival több kilátása van gyarapodásra az orgazdának is, a nélkül, hogy közvetlen és tényleg magának része volna az elkövetett gaztettekben

Ez egyszersmind magyarázata annak, hogy miért van az uralkodó rendszernek a zsidóságra olyan nélkülözhetlen szüksége, s viszont, hogy miért talál a zsidóság a rendszerben olyan rendületlen támaszra?

Az uralkodó úgynevezett „népképviselési” (lucus a non lucendo) rendszer ugyanis, a miként az nálunk dívik, az ámitás, képmutatás és erkölcsi kényszer rendszere, melyet csak mesterségesen és csak erkölcstelen eszközökkel lehet ideig-óráig fentartani, – a míg t. i. a nemzeti végkimerülés, avagy jobb esetben még” ezt megelőzőleg egy nagy nemzeti kiábrándulás be nem következik. – Ez a rendszer, csakhogy a hatalom birtoklásában ne zavartassák, kaput, ajtót s ablakot tár a *corruptiónak* és mindazon bűnök özönének, melyeket a korunkban leplezetlen haszonlesés és mindenek fölé helyezett anyagi érdek csak megteremteni tudtak, s ekként megrakta fészket azon irtóztató, kétségbeejtő és megfélemlítő állapotnak, melynek neve köznyelven: *zsidóvilág*, és a melynek erkölcs-, szellem- és kedélyölő miasmája még a legszerencsésebb kibontakozás és megoldás esetében is fekélyektől eltorzítva, mint valami himlőhelyes ábrázatot fogja az utókornak átszolgáltatni a mai emberiség erkölcstelenségének képét.

És ezen rendszert és benne ezen állapotokat védik a zsidóvédők és zsidóbarátok, midőn magukat a zsidók érdekeivel azonosítva, az erkölcsi tisztaság friss forrására epedőn szomjazó nemzet magasztos aspirációival ellenkezésbe jönnek, nem gyanítva, hogy midőn a számadás órája ütni fog, – pedig ez el nem maradhat, – a támadás első legszilajabb rohama őket fogja elsöpörni, és még csak azon vigasztalásuk sem marad, hogy a történelem mint valamely elv, meggyőződés vagy akár csak valamely *vakhit* szánandó áldozatairól is emlékezzék meg rólok; – hanem emlékezni fog róluk mint egy, a többi emberiség romlására összeesküdt bűnös faj szövetkezet öntudatosan gonosz czinkosairól. kik míg éltek, a legpiszkosabb anyagi érdeket is föléje helyezték embertársaik orvul megtámadott és a legkomolyabban veszélyeztetett jólétének!

J. T. S.

יהי אור

Jehi or! – Legyen világgosság!

XIV.

A Talmud elvei a gyakorlatban.

Kimutattuk az eddigiekben csalhatatlan és kétségbevonhatatlan érvekkel és adatokkal, hogy a zsidóság valódi erjesztő anyag a társadalomban; olyan mint a fényes aczélra csöppent víz, mely rozsdát okoz olyan mint a gyümölcsbe esett fereg, mely megrothaszt; olyan mint az új ruhára fecscent méreg, mely összemar és megszenesít; olyan mint az ép testbe esett rák, mely elmérgesít, megemészt és megöl. – Kimutattuk

hogy a Talmud a kútfeje mind ama bűnnek, melyet a zsidóság a ker. társadalomra áraszt. Az tanítja meg e barbár csordát istentelen elveire; az enged meg hazugságot, színlelést, hízélgést, tolvajlást, csalást, rablást, zsarolást és sikkasztást. Az hirdeti, hogy a nem-zsidónak nem lehet vagyona: hogy a Jehova elkobozta, a zsidóknak adta pénzüket és értéküket; az tanítja, hogy nem-zsidónak örökösei nincsenek; hogy csak a közös béke kedvéért szabad néha jót tenni, vagy a pogányt üdvözölni; de ha egykor a zsidóké leend a hatalom: a pogányokat egy órára sem szabad maguk között megtűrni. – A többi gonosz zsidóságok között főlemiitők a plágiumot is, vagyis az írói orzást. Az magától értetődik, hogy erre nézve külön parancs a Talmudban előírva nincs: hisz ez is csak lopás, csalás, és így a jelen értekezés keretébe tartozik.

Itt voltaképpen a zsidóság irodalmi, tudományos és művészeti viszonyairól kellene kimerítőleg értekeznünk. Rengeteg sok mondani valónk volna, hanem azt egy folyóirat szűkkörű füzeteiben nem tehetjük; maj. a egyebütt fogjuk valaha e nyomós kérdést végig tárgyalni: itt csak a». legköznapiabbakról teendünk említést, és azt is csak futtában.

Meggyőződhetett a világ eléggé arról minden tudományos kutatás nélkül is, miszerint zsidó tudomány, zsidó művészet, zsidó ízlés nincs.. Nem talál az utazó Palaest inában az egykori zsidó nagyságról tanúskodó dűledékeket, mint Egyiptomban, Indiában, Babyloniában, Assyriában, Mexicóban; a zsidók nem voltak építészek. Van római, byzanti, ióni, dóri, góth, renaissance stb., van mór ízlés is, de nincs zsidó. Festészet, szobrászat náluk soha sem volt, s ha tőlük függött volna, ma sem léteznék. Jól jegyzi meg Voltaire, hogy a zsidóknál soha még csak egy szám-tani iskola sem létezett, annál kevésbé valamely szorosan tudományos, intézet; nem volt semmiféle néven nevezendő tudományuk. Csillagászat-ról, természettanról, mértanról, gyógyászatról, vegytanról, földrajzról, természetrajzról, bölcsészetről, nyelvészetről, stb., stb. semmiféle fogalom-mal nem bírtak. Sőt, ami elég különös, még teológiájuk sem volt. Mijük volt tehát? – Volt néhány történészük, egy-két költőjük, Mózesben jogászuk és hitoktatójuk, míg a bölcsészetet, és pedig nagyon határozott szkeptikus bölcsészetet (Eccles. III. & IX.) Salamon király képviseli. A Maszorában és Talmudban már a kifejlődött, a valódi modern zsidó üti föl fejét, telve örvöngő fanatizmussal, misztikizmussal, kabbalával, mesékkel. Sok mindent irtak a zsidók a középkorban, t. i. Kr. u. 70-1492 között; átfordították a nagy görög bölcsek munkáit héberre, ezt is leg-inkább arabból: ámde egész irodalmuk nagyjából a Talmud és val-lási viták körül forgott, és így szorosan vett tudományos irodalmuk nincs is, hacsak a ספר יצירה = széfer jeczirá-t (a teremtés könyve) annak nem számítjuk, amin még a zsidók maguk is nevetnének.

Daczára e röviden érintett tényeknek, a zsidóság folyton cultura-hivatásról, a zsidó tudományosságról beszél; sőt annyira megy oktalan gögijében, hogy egyenesen önmagát állítja minden tudomány forrásául, *)

*) Vannak a világon oly kedvelt eszmék, melyeket gyakran még nagy férfiak is előtérbe tolnak, semmi tekintettel botlásra vagy a dolog neveltséges voltára. A régi ker.-egyházban, sőt még a XVII. századbeli prot. íróknál el volt terjedve a hit: mintha Aristoteles zsidó lett volna. Egy bizonyos sz. atya még mulatságos anachronizmust is megenged magának, hogy e kedvencz eszméjét bebizonyítsa. É kegyes ködképek ma már a critica szele által elfújattak.

egyenest kimondván (a Roziiban Jehuda Halévi), miszerint a görög bölcsészet az ő prófétáiktól (!!)

ered, a görögök onnét lopták (sic!), és így került a mai világ elé.

E mesékkel szemben igaz az, amit a többi között Liszt abbé is nyíltan kimondott – legalább a zenére nézve, – hogy a zsidó alkotni nem képes; a zsidóban nincs szellem, csak ravaszság; esze csak hebegurgyaságra van, komoly szellemi kutatásra, mély belátásra nincs. Hiában is idéznék itt a nevetséges**) Eléazart, Hillélt, Jokhanant, Abarbanelt, Bar Maront, Jeh. Halévit, Spinozát, Mendelsohn Mózesst stb.; szóba csakis egy Spinoza jöhetne, ha nem jelentkeznék benne oly annyira az ingatag, a kétszínű, a gyáva zsidó, ki minden 10-ik sorocskájában szabadkozik féltében a zsidóktól és keresztényektől. Valódi mély gondolkozású zsidó még soha nem tűnt föl az irodalomban; de ami a legfő: a zsidó nemzeti irodalomban. Mert a keresztények közötti zsidó tudáskodás minden másnál jobban bizonyítja a zsidóság parazita voltát. Honnét van ugyanis, hogy míg közöttünk a zsidó szenvelgi a tudóst, addig barbár népek között nemcsak nem tudós, hanem még sokkal tudatlanabb és butább környezeténél is. Éppen úgy vannak a mint a cigányok; ezekre is rámondják, hogy ők a magyar zene alkotói: pedig csakis a magyarok között zenészek, egyebütt nem. Amint tehát a cigány nem zenész magában, úgy nem tudós a zsidó sem magában; és ha mégis tudós: akkor környezetének tudományával handléroz.

Eltéktelve a további általánosságtól, a „mi zsidainkra” akarok egy pillantást vetni. 10-15 évvel ezelőtt irodalmunk még eléggé tiszta volt a zsidóságtól; ma pedig már alig van irodalmi ág, melyben ne szerepelnének.

Vegyük sorra.

A Hírlapirodalom. Zsidaink német-zsidók lévén, legelőbb is német lapokba kapaszkodtak, melynek eredménye lőn a Pester Lloyd megalakítása. Sajnos dolog, hogy nemzetünk nem bír oly erős *nemzeti* önbecsőséggel, mint a francia, vagy angol, mely megvan önmagával elégedve, önerejét fejleszti, önmagára támaszkodik, és nem tudja, nem akarja megemészteni ami nem francia, nem angol, nem nemzeti. Nálunk az a balhiedelem uralg, hogy mi a német nélkül lélekzetet sem bírnak venni; ennél fogva a németiségnek ajtót tárunk a társadalmi élet minden” válto-

**) Minden hírneves rabbinus élete csudákkal ékeskedik a zsidó könyvekben. A zsidó jellemre (igazabban: jellemtelenségre) élénk világot fog deríteni egy-két rabbinus életrajza. *Nevelésének* hívom itt Eléazart a többi rabbinus között a következő szép történetke miatt, melyet a B'rakhosz (tol. 27; – és még bővebben *Én Jiszróel*) mesél el. Gamaliel rabbi a jeruzsálemi zsidó akadémia rectora (nási=fejedelem) igen zsarnokilag bánt Józua rabbival. Elhagyva a nevetséges vitakodás leírását, elég azt tudnunk, hogy összeesküdtek ellene, hogy őt letegyék, és helyette mást válasszanak meg *nási*-nak. Józua és Akhiva rabbikat gyöngéltették: az elsővel végtelen tusakodás lesz. meg le is főzi őt Gamaliel, a másik meg nem győzi pénzzel. Végre Eléazarban állapodtak meg, mert ez elég bölcs is meg gazdag is volt, aki pénzzel is győzni fog a császárnál. Előbb azonban engedélyt kért, hogy nejjével tanácskozhassak, vajjon a méltóságot elfogadja-e? Haza jövet, előadá nejjének. „Hátha megint elcsapnak!” – veti ellen neje. Ó: „Gyönyörködni kell a (becses) üvegben (gyöngyben), ha mindjárt másnap eltörik is.” Az anyjuk: „Hisz még tisztos ósz szakállad sincs (t. i. semmi tekintélyed sem volna amaz öreg bölcs férfiak előtt.) Eléazar r. ekkor csak 18 éves volt. Hirtelenében csuda történik vele: *állán egyszerre 18 sor szép hosszú fehér szakáll termett és folyt alá, stb.*

zatában. A mai magyar előtt a „Külföld” = Németország, vagy Austria ha a külfölddel érintkezni akar, úgy véli, az csak németül történhetik. Onnét van, hogy a francia vagy angol nemzet zömének fogalma sincs rólunk: azt vélik, hogy valami kis német töredék vagyunk. Ezt tapasztalásból mondom. A zsidóság ily fogalom-zavar közepette van igazán kellemes helyzetben. Ők kezelik az osztrák és nagy részben a német sajtót. Voltak és vannak mágnások, politikusok, kik a „külföldhöz” akarnak szólni, be-beküldtek egy-egy cikket a Lloydnak, s ime a „külföld” (értsd: a német zsidóság) tudomást vett róla. így nevelték a zsidóság *gőgjét* és *tekintélyét*. Ma a Lloydot már tekintélynek tartják. És ki fújta föl tekintélylyé? – Németeskedő mágnásaink és politikusaink. Hogy ma már a nyakukra nőtt, hogy ma nyílt harcot mer indítani ama handlé lap a felsőház és mágnásaink ellen: maguk az okai. Utasítsák vissza; ne fizessenek rá elő. Ha pedig a valódi külfölddel akarnak érintkezni: alapítsanak magukhoz méltó angol vagy francia lapot, melyből a zsidóság kizárassék.

Rövid pár év alatt a magyar hírlapokat is eláraszták a zsidók rajjakkal. Fordítás, plagium által fölüté fejét egy zsidó, alapított egy gnylapot, maga köré gyűjt vala néhány zsidó legénykét, és megindult a magyar irodalmi handlé. Az itt működő – Bolond Istókkal szólva – „irodalomos zsidóság” kevéssel rá rajt eresztett: támadtak zsidó heti, napi és szaklapok. Támadtak zsidó nyomdák minden városkában, elannyira, hogy ma a magyar lapok innen-onnan 80%-a zsidó sajtóból kerül ki. Valóban, egész hazánkban is alig van magyar nyomdász. – Ezen zsidólapok képtelen károkat okoztak a nemzetnek. Nemcsak hogy maguk szórták a zsidó eszméket, de másokat is feszélyeztek az őszinteségben. Alig van oly lap ma már hazánkban, mely zsidónak nem tetsző cikket föl merne venni. Sokkal szégyenletesebb e nyűg, mint a politikai zsarnokság által itt-ott fölérőszakolt hírlapi bírálat; mert míg ez egyszerű szájkosár, addig a zsidó zsarnokság a lelkiismeretet, a meggyőződést elfojtó hurok. – Szégyen, bűn, sőt árulás; de mit panaszkodjunk? – *a többség így akarja: mit tehetünk* mi lehurrogatott antisemiták?

Hogy mily anyagi károkat, mily szellemi megaláztatást és mily árulást zúdít a zsidó revolver-sajtó hazánkra, azt nem is említem: meggyőződhetett erről már minden hazafi. Tárgyamhoz hűen, én csak azt említem, hogy a zsidó irodalmi guerilla-csapat eszméit majd a Talmudból, majd egyéb zsidó könyvekből, majd német könyvek és lapokból, majd pedig magyar könyvekből szedi; ha pedig ezt nem teszi: hazudik, ferdít és rágalmaz; de soha semmi szépet, jót és nemeset nem alkot, mert erre képtelen. – Mily nagy hú-hót csap pl. valami Ágai (Rosenzweig?) nevű zsidó az ő Mokány Berczijével, mintha sajátja volna, pedig mindenki tudja, hogy az Kisfaludy Károly alkotása (a „Csalódások” című vígdarabban.) Hisz a plagium jó részben zsidó mesterség!

II. *Időszaki és tudományos szakirodalom.* – A zsidók nagyravágása átcsap még az irodalom komolyabb fajainak terére is, ahol elismert dolog, hogy boldogulni képtelenek. Const. L'Empereur holland tudós egyik művében *) említ egy tudós urat, aki bizonyos komoly tudományos munkát adott ki deák nyelven. Nemsokára akadt egy zsidó, aki egész zsidó

*) Jicz. Abarb. és Al. Mózs. Com. in Isa. Lugd. Bat. 1631.

szemtelenéssel azt kezdte hirdetni, hogy azt a művet *ő írta!* Annyira került a dolog, hogy a szerző a zsidót bepörölte. Vizsgálat indulván meg ellene, kisült, hogy a nyomorult zsidó *deákul nem is tud!* – Nálunk, az igaz, tudományos irodalom alig hogy van, az idevágó szaklapok nem állnak másból mint német fordításból, a németeket, német „cultura”-t magasztaló ömlengésekből, stb.; ugyan hol volna a zsidó annyira helyén mint itt? – Ugyanilyen viszonyok között van az egész „tudomány” Budapesten. Az egyetemen német és zsidó tanárok működnek, alig van közöttük magyar. Orvosság és sebészet még talán a legszomorúbb viszonyok között teng: csaknem mind zsidó és német. A tanügy éppen szégyenletes állapotot mutat. Valami Kleinmann (Kármán) oktatja, igazgatja és ítéli a tanári testületet; aki – melleleg, Télyf után mondva – semmiféle államvizsgát meg nem állt. – Legesúnyább, és már tűrhetetlen helyzetben a *nyelvészet* van. Ha leszámítunk egy-két régi tanárt, e téren úgyszólván egyetlen magyar sem működik. Valami Steiner Zsiga nevű, a fentebb említett Kleinmann támogatása mellett feljutott a tudorságig, egyetemi tanárságig és akadémikusságig; alig 32 éve daczára ma ott egyedüli tekintély a szerencsétlen magyar nyelvészet terén. Ennek a szolgálatára áll és lépcsőjéül szolgál egy valami „*Magyar Nyelvőr*” című havi közlöny. Kiforgatják a nép nyelvét alapjaiból; tele írják német (!) szóértelmezéssel; német és tót szavakká tesznek tiszta magyar szavakat. Egyáltalán oly átkos befolyást gyakorol a nyelvész-zsidóság nyelvünkre, hogy egy rövid 50 év alatt elő fog állni az új zsidó-magyar jargon, új „ivre khómes.” – A napi, heti, tudományos és egyéb lapok és közlönyök el vannak árasztva magyartalan, zsidós, torz kifejezésekkel. Nem tudnak élni igekezőtökkel; nem képesek a szórenddel, az „is”-sel, a „mégis”-sel bánni. Tömérdek szót hamisan alkalmaznak; így pl. szükölködöm *valami nélkül*, e. h.: *valamiben* v. *valamivel*; megolvasni, e. h.: *el-*, *átolvasni* (megolvasni pénzt, gabnaszemeket, stb.) *Grünáol*, e. h.: *gründó7*, stb. – Ilyenek irnak elő nyelvtanokat! **) De még ennél is sokkal szégyenletesebb az, hogy a tanügyi legfelsőbb hatóság nemcsak hogy el nem vet ily tákolatokat, hanem még ajánlja is, sőt egyenesen nyakára tukmálja iskolának és tanárnak! – Vagy nem akad a magyar tanári testületben oly lelkes férfin, aki ily vadságokban megbotlanék, mint pl. ezek: „Tehát más-más tájakon más-más beszédű ód járja”? – Nem zsidós ez? Nem járja ezen zsidó a *'boldondját'*? – Aztán: . . . „némely *hangok* helyett más vidéken másokat *mondanak*” – ... *irigy*, itt is az első *i* rövid *i*, a második hosszú *i*, e. h.: *itt is* rövid az első *i*, stb. – . . . *hosszú* é-vel is mondják *ere*, e. h.: *nyújtott*. – „Ha beszélünk, beszédünk csupa *egyes mondatból* áll,” e. h.: egyes mondatodból, stb., stb. – És e vadságok mindjárt az első egy-két lapról vannak böngészve, pedig ilyen az végig; sőt néhol még rosszabb. – íme ilyenek a nyelvészkedő zsidók.

Hát azt említsem-e, amit drága nyelvünk ellen vétkeznek, midőn elárasztják, még pedig szükségtelenül, idegen, vagy eltorzított szavakkal? Nyaggatni, *fa*glatni ezeknél nyaggatni, faggatni. Lapjaikban hemzseg a németség, a kicsavart nyakú sok deák és görög szó. Ilyenek: Ökonom, Phönix, Tragódia; hogy is tudnák ők, hogy a görög és deák nyelvben *ő*

**) Kis Magy. Nyelvl.; Simonyi Zs. 4-ik kiadás (átdolgozott!) Bpest, 1882.

hang nincs? Ide tartoznak még a *filozófia, eklekticizmus, metafizika, konzekvencia* stb.; hogyan is jutna egy tudatlan zsidó annyira, hogy fogalommal birna a hangsúlyról a latinban, vagy hogy a deák nyelvben nincs ez hang csak a németeknél? Neki az mindegy; ő élősi mindenben, az itt is; összehadar az *ivre khómesban* németet és hébert, ugyanígy khómesol a magyarban is.

Szépirodalom. Két évtized előtt az irodalom ezen szaka is tiszta, volt még,, addig t, i. míg a zsidóság áramlata be nem özönlék a társadalmi és szellemi élet minden zugába. A magyar Parnassusra eddig sem német, sem zsidó eddig be nem tette lábát. Ma már itt is zavarodik; csakhogy a nemzet megfinomult érzéke e tolakodókat megtűrni soha sem fogja. – Hisz a zsidó nem tud alkotni. Egy ily durva, érzéki nomád nép, e szellemileg és anyagilag élősi tömeg szellemi étellel nem is bír; hogy tudna ez nemesen érezni, nemesen gondolkozni. Ha a zsidó költeni akar, durva hazugságot mond; ha regényt akar írni: lesz belőle bordélyházba való ocsmányság. E kettő között hidat képez a plagium (írói lopás). *Azon írói termékek, melyek zsidó tollból kerültek ki, s melyeknek a ker. magyar közönség egy része oly lelkesedetten tapsol: többé-kevésbé a Talmud és egyéb zsidó könyvekből a magyar irodalomba átcsempészett ostobaságok,* melyekkel bírálóinkat felültetik. Itt különösen egy színdarabról emlékezünk meg, melynek tárgyát a Talmud (Kiddusin. fol. 81. b., Gemara) szolgáltató; hogy melyik színdarab van szóban, azt minden olvasó kitalálja a következő rabbinusi életrajzokból: „Khája rabbi Ászé fiának az volt a szokása, hogy valahányszor leborulva imádkoznék, ezt is közbe szokta szólni: ‚Kegyelmes Istenem, ragadj ki, kérlek, gonosz vágyaim közül.‘ Történt egykor, hogy neje őt ez imán rajta kapta. Álmélkodva a hallottak fölött, monda magában: ‚Mikor már annyi óv óta távol tartja magát tőlem, ugyan mi szüksége ez elkorhadt vén embernek ilyen imára?‘ Egykor aztán, midőn Khája r. a kertben tanulgatott, felesége díszes új ruhát öltvén magára s illatszerekkel kikenvén magát, áthaladt mellette egyszer-kétszer. Kbája r. elhomályosult szemeivel őt föl nem ismervén, kérdi őt hogy kicsoda? – Ez azt feleléi, hogy ő Kharúta (az illető vidéken ismeretes szabadszemély), és hogy ma erre jött látogatni. Erre Khája rabbi elkezdte őt faggatni és ostromolni; mire a nő beleegyezését ama föltételhez kötötte, ha a rabbi a közeli gránátalmafa legszélsőbb ágán függő almát leszakítja és neki elhozza. A rabbi, daczára kegyességének, daczára vén voltának, *felmászott a fára, hogy a föltételnek megfeleljen.*” – Ez az egyik. – Ugyanazon könyvben van még két más hasonló, regénynek vagy 100 aranyos színműnek való történetke. Egyikük ez: „Méir rabbi ki szokta gúnyolni a bünösöket, hogy oly könnyen botlanak. Történt egykor, hogy a kéj ördöge egy a folyam túlsó partján álló szép nő alakjában jelent meg előtte. Nem lévén ott komp, *Méir rabbi a kifeszített kötélbe kapaszkodék, hogy azon föntartva magát, a folyam másik partjára, a csábító nőhöz jusson.* Midőn már a kötél (és-folyam) közepéig jutott volna, az ördög a faképnél hagyta őt, ezt kiáltván: ‚Ha az égben nem volna felőled kihirdetve, hogy: Vigyázatok, nehogy Méir r. bölcsessége kárt szenvedjen, életedet alig becsülném két kispénzre.‘” A másik: „Akhiva rabbi ki szokta gúnyolni a bünösöket. Történt vele egykor, hogy a kéj ördöge egy magas fa tetején ülő szép nő alakjában jelent meg előtte. *Akhiva rabbi azonnal neki esett a fának,*

hogy oda fölmásszék. Midőn már a közepéig ért, az ördög kigúnyolta őt, s ti). *) – *Innét került ki Dukhesz zsidó szindarabjában a faramászó bi homok.*” Hadd elmélkedjenek e fölött criticusaink!

Egy szónk volna *Csiky Gergely* úrhoz. Ő mint a Musák kegyeltje, ki oly könnyen teperi le a zsidóságot bitorolt magaslatáról, hiszem, igen méltó és hálás anyagot fog az imént mondottakban fölismerni. Igen nemes dolgot cselekednék, ha „contra-darabul” írna egy „Csók” című szindarabot, melyben nem *bibornok*, hanem *bíborhajú és szakállú rabbinus* másznék a fára, vagy a komp kötélén a folyón keresztül! Higgye el, a közönség hálás fogna lenni.

És ezzel befejeztük tárgyalásunkat a zsidók csalásáról, lopásáról, rablásáról, plágiumáról, hogy egy más, nem kevésbé tanulságos anyag fejtegetéséhez fogjunk.

Egyébiránt azt vélem, a zsidóság visszalökendő az emanczipálás előtti állapotba! Avellanus.

Elmélkedések a hazai zsidókérdés fölött.

(Folytatás és vége.)

Lehetne még belebocsátkoznom a zsidók vallás-erkölcsi s társadalmi törvényeinek, tanainak taglalásába, s nem volna nehéz kimutatni, hogy Mózes tana és törvénye sem illeszthető bele Krisztus szelid szeretet-való-lása s tanításába, s hogy a ki ennek akar szolgálni, amazt meg kell tagadnia, újjá kell születnie. Hátha még a zsidók évezredekén át ösz-szegyült s ezer és ezer életviszonyok közt alkotott és kifejlett hagyomá-nyait vesszük, melyek nagyobb része tényleg gyűlölet s utálattal tölti el a zsidók szívét, lelkét a kereszténység ellen, s melyek mindegyike Mózes alaptana szerint a többi fajok, nemzetek, vallás-felekezetektől a zsidót, mint kiváltságost, mint isten választottját elkülöníti, – akkor bizony épen a felvilágosodottságnak, a szabadelvűségnek, a civilisatió-nak nemcsak jogosultsága, de elmulaszthatlan kötelessége a zsidó-kérdés elől talán épen az általok inscenírozott frázisokkal ki nem térni, de azt mindenütt az adott helyi viszonyok szerint jóakarattal, ha lehet, és szeretettel, de ha ezekkel nem lehet, a parancs szavával is megoldani.

Európa s a többi czivilizált világ a kereszténység lobogója alatt halad, fejlődik, a ker. társadalom jogosult nemcsak a vezérszerepre, de az uralomra is minden, az ő társadalmi élete s elveivel ellentétes aspirációkkal szemben. A zsidósággal szemben erre már óriási számaránya alapján is jogosult; ám mint az egyetemes testvériségnek s a szeretetnek zászlója alatt küzdő, ne bántson egy zsidót is, ölelje kebelére s ha lehet olvassza bele az egyetemes testvériségbe, de mint kasztot meg ne tűrje, s ha beolvasztani nem képes, uralkodjék felette, tegye önérdekeivel szemben tehetetlenné, ártalmatlanná minden áron. Ezt parancsolja a civilisatió, a szabadelvűség, a testvériség, a szeretet, mely parancsolja az egyetemes béke, megelegetés és boldogságra töre kedni; ha azonban nem bírjuk boldogítani az öszest, boldogítsuk a lehető legtöbbet.

*) Lásd Wagenseilius „Szota” ez. Talmudkönyv említett nagy művének 525-526-ik lapját.

S itt lehetetlen fel nem hoznom a mindent hívő, mindent váré-
 Ádámokkal szemben, hogy a keresztyének és zsidók közt a polgári há-
 zasságot megengedő és szabályozó törvény sehol sem, de nálunk különösen
 nem megoldása a zsidókérdésnek. Oly államban, hol a zsidók száma a ke-
 resztényekhez képest az egy, vagy épen a félszáztóli alatt áll, a zsidó-
 kérdés még nem acut, s a köztök és keresztyének közt csak ritka
 kivétellel előforduló polgári házasság is alig jöhet számba; de már ná-
 lunk, hol minden 22-ik ember zsidó, hol egyes megyékben azok a la-
 kosság 10-12, sőt még több száztóliját is teszik, s hol egyes városok-
 ban a zsidók számaránya még sokkal magosabb, p. o. Budapesten 19.66%.
 Nyitrán 20.26%, Trencsénben 25.23%, Nagyváradon 26.13%, Ungvárott
 36.40%, Munkácson 46.33% s a most leégett Liptó-Sz.-Miklóson 52.45%
 volt, s hol a zsidó a magyar nemesi birtok nagy részét sajátította már
 el, s a felföld volt úrbéri birtokán majdnem kizáróan kénye-kedve sz-
 rint rendelkezik, itt a zsidó-kérdés behatóbb figyelemre méltó, s itt
 bizonynyal a polgári házasságot a zsidók és keresztyének közt szabályozó
 törvény intentiója ama kérdés élének vétele, és az, hogy minél több ily
 házasság létesüljön s a két felekezet közt kifejlődjék egyrésről az érdek-
 közösség, másrésről az egyenirányú és egyenlő érzés, vágy, törekvés,
 gondolkodás, kedély, az egyenlő erkölcsi élet. – És intentiója e tör-
 vénynek bizonynyal az is, hogy assimiláljon; azt hiszik, a polgári ház-
 ságot kötő zsidók csakhamar absorbeáltatni fognak s beleolvadnak a
 keresztyénségbe. – De mindezen intentiója a törvénynek csak pium
 desiderium, az életben zöld ágat hajtani, virágot fakasztani, gyümölcsöt
 hozni nem fog, vagy ha igen, az csak vaczkor lehet. Még ha a zsidóság-
 tisztán csak külön hitfelekezet volna és nem külön kaszt, ekkor is oly
 tátongó mélység áll a ker. hitvallás és a zsidó hitvallás közt, ezek
 és amazok életmoralja, szokásai, kedélyvilága közt, hogy tűrhető ház-
 ság is csak úgy képzelhető ker. és zsidó közt, ha egyik és másik
 fél is keveset, mondhatnám semmit sem ad általában a vallásra. A ki a
 mai vagy modern anyagias kor áramlatába sodortatott s a positiv vallá-
 sok létét, fenállását neveti, – az vagy az ilyenek, keresztyének és zsi-
 dók, léphetnek polgári házasságra, s ha egyébkint az ily házasságok épek,
 erőteljesek s anyagi kényelemben élhetnek, a házasság, az együttélés
 több mint tűrhető, kielégítő is lehet. – De mert már a szülők is val-
 lásos érzelmüket tekintve a materialismus henczegő s a szerénységet, a
 gondviselésbeni hitet, a lélek életét kigúnyoló tanaiban keresik a felvi-
 lágosodást és tudományt, – az új nemzedék bizonynyal hitében sem ker.,
 sem zsidó nem lesz, hanem lelkében, szívében, érzületében, erkölcsében
 sivár, s az anyagiség rabja. Ily új nemzedéket hazám legnagyobb ellen-
 ségének sem mernék kívánni, – magyar hazánkat pedig az ily nemze-
 déktől mentse az Isten. .

Egészen más a ker. hitfelekezetek közötti vegyes házasság; itt a
 credo ugyanaz, az erkölcsstan szinte az, s a családi, társadalmi szokások
 és elvek egyenlők, egyedül a vallásgyakorlat szertartásai különbözök: itt
 tehát a veszély az új nemzedék vallásos érzülete kifejtésénél, ha a szü-
 lők elég tapintatosak, igen csekély; és még itt is merül fel a hiteselek
 közt gyakran súrlódás, s ezen ker. vegyes házasságok is több tért nyit-
 nak a vallási közöny felburjánzásának, s talán épen azért ma sem oly
 nagyon sok a vegyes házasság a keresztyének közt sem. – De tegye

szívére kezét a ker., ki hitét meggyőződéssel vallja és szereti, és tegye szívére kezét a meggyőződéssel Mózes hitű zsidó is, vajjon megtudná-e tűrni a ker., hogy gyermekei kereszténynek legyenek? Fogná-e, és képes lenne-e a ker. apa leányainál, vagy a ker. anya fiainál a zsidóvali polgári házasság esetén a zsidó hit elveit, azok tiszteletét, az azokhoz való hűséget ápolni, s még az étrendben is kettős konyhát tartani? Sem a jó ker., sem a jó zsidó ezekre nem képes, s ezért az ily vegyes házasságra lépni sem fog. Ily házasságra csak azok lépendnek, kik a hitre mitsein adnak, kik azt ódon sallagnak tekintik, kik a házasságban nem erkölcsi üdvöt keresnek, hanem vagy nexust csak, vagy pénzt. Ily házasságon áldás nem lehet, az okvetlen megbosszulandná magát az új nemzedékben, és épen ezért ily házasságot decretálni, vagy csak megengedni is nézetem szerint erkölcsi testületnek, annál kevésbé az első erkölcsi testületnek, a törvényhozásnak, nem szabad. Ez ellen a tiszta erkölcs s vallásos érzellet szava hangosan tesz óvást.

Az elmondottak mind csak általános nézetek a zsidókérdésben”, s ha ezek után arra hív fel valaki, mit szólok a magyarországi zsidókérdéshez? – feleletem az, hogy a kitűzött sarkelv alapján, u. m: *Salus rei publicae suprema lex esto*”, számba veszem a hazai viszonyokat ezen kérdésre nézve a nemzetélet minden terén, a család, község, társadalomban, a földművelés, ipar, kereskedelem és a közgazdaság terén, a közigazgatás és törvénykezésben, a politikai közéletben, az erkölcsi világban, megfigyelem mindenütt s meggyőződést szerzek, hogy a zsidóság mint kaszt, a közélet mely terén vagy tényezőinél van és lehet a magyar nemzeti érdekeknek haszna avagy kára és ártalmára: – ezen meggyőződés alapján aztán a teendőkre nézve, illetve a zsidókérdésnek hazánkban mily módon való megoldására fogom az eszközöket s az eljárást megválasztani, meghatározni, vagy legalább meggyőződésemnek szabad társadalmi utón propagandát csinálni.

A kifejtett általános nézeteket kell tehát a magyar zsidóságra is alkalmazni. Egyénenkint tekintve őket, ismerek több jelest, erkölcs s jellemben kifogástalant, munkást, tehetségest, sőt megbízható magyar hazafit is, és megengedem, hogy ilyen bizonyos, de nem nagy arányszámig az általam nem ismert sokaság közt is találtatik. Egészben véve a zsidóságot mindenütt s így nálunk is mint statust a statusban, mint kasztot tekintem. Ily statussá és kaszttá, tehát minden más honpolgártól külön állóvá teszik az élet minden viszonyaira őt megkötő vallástörvényei, melyeknek az állam törvényei mellett, sőt azokkal szemben is első sorban tartozik hódolni. Mély meggyőződésem, hogy a szabadelvűség és a tiszta demokraczia semmi, az államba magát befészkelte vagy ott keletkezett kasztot, a többi ily kasztot nem képező honpolgárral teljesen nem egyenjogúsíthatnak, mert ez által épen az egyenlőséget, az egyenjogot sérténék meg. A kasztnak vagy a kasztbeliek egyenjogúságának megszorítását mind a mellett a lehető legkisebb mérvben kívánom érvényesíteni, anynyira csak, a mint a helyi, illetve országbeli viszonyok követelik.

Így példának okáért Franciaországban, hol a zsidóság a kereszténységhez arányítva csak 0.2% vagyis 500 nem-zsidóra esik egy zsidó, legalább is nevenséges volna nagy lármát ütni a zsidókérdésben. (Pedig már ott is folyamatban van a zsidóellenes mozgalom. – Szerk.) Ott

társadalom maga, minden felhívás nélkül könnyen ellensúlyozhatja s védheti meg egyetemes érdekeit a zsidó kaszt külön érdekeivel szemben. Ott még sok ideig elég lesz a helyzetnek s a kis térre szorított kaszt-nak felismerése s figyelemmel tartása.

Egészen másként áll a kérdés magyar hazánkban. Itt 22 lélekre esik 1 zsidó, tehát aránylag itt majd 23-szor annyi van, mint Franciaországban, s ezen már tekintélyes arány némely városokban és vidékekben mint főntebb jelzem, még sokkal nagyobb fokra emelkedett. Ott tehát és mindenütt, hol ily külön nézeteket, külön érdekeket ápoló kaszt van az ország lakosai közt, melynek számaránya tekintélyes, annak túlbefolyása, túlsúlya ellen intézkedni hazai érdek, s azt a hazafiság parancsolja.

Krisztus isteni tana mondta ki először az egyetemes emberiség solidaritását, a testvériséget, s ezzel – mert a testvér a testvérral egyenjogú, – proklamálta az egyenlőséget, a szabadságot is. Igen, de követelte, hogy tanítványai és hívei tanítsák a népeket és megkereszteljék, hogy tanítsák ugyanazon magasztos elvekre és életnézetekre, melyeknek elfogadása isten és emberekkel szemben képezi az újjászületést. – E nélkül elvi csak, de tényleges nem lehet a testvériség és egyenlőség, mert ki ezen szövetségbe, a keresztyénségbe nem lép be teljes odaadás és meggyőződéssel, az eo ipso más nézeteket vall, más érdekeket szolgál, s így önként zárja ki magát ama társadalom egyetemes jogaiból. A föld mindazon államaiban és országaiban tehát, hol a ker. van többségben és uralkodik, hol ő szabja az irányt és a törvényt, kell, hogy azt első sorban saját jól felfogott ker. érdekei szerint szabja. Nem szükséges, hogy a ker. államok nem-ker. lakosai rabszolgák módjára minden jogtól megfosztassanak, de megkövetelhető, hogy a ker. társadalomnak, sőt az egyeseknek és családoknak, sem anyagi, sem erkölcsi kárára ne szolgálhassanak. Azoktól, akik minden áron (talán bizonyos áron) mint feltétlen zsidóbarátok zajonganak, s minden ellennézetet lehurrogatnak, csak egyet kérdezek, u. m.: elképzelték-e már vagy egyszer, hogy ha Európában a számarányt illetőleg a zsidók foglalnék el a keresztyének helyét s mi tennők a zsidók kis számarányát, elképzelték-e, mi és mennyi lenne akkor a keresztyének joga s milyen a sorsa? – A választ adja meg kinek-kinek saját esze, saját lelke.

A keresztyénségnek, mint már mondtam, joga és kötelessége államait, társadalmát úgy szervezni és igazgatni, hogy anyagi s erkölcsi életviszonyai minden terén emelkedjék, nemesbüljön, virágozzék. A zsidókkal szemben a keresztyénség legfőbb teendője, őket saját tanai és elvei tisztább, nemesebb voltáról meggyőzni, keresztyénekké tenni, beolvasztani. Ez azonban, miként az élet s annyi százados tapasztalat mutatja, el nem érhető, kivihetetlen. Egyes zsidók lesznek ugyan keresztyénekké s ezek a másod vagy harmadik leszármazásban be is olvadnak, de az egyetemes zsidóság eme csekély fogyás mellett általában még mindig szaporodik és bolygó, más nemzetek közt megoszolva élőködő végzetes természetét állandóan makacsul megtartja, és sem más nemzetekbe, illetve a keresztyénségbe egészen be nem olvad, sem önálló zsidó államot, ha a föld legszebb, s számarányának megfelelő kiterjedésű részét kapná is ajándéku, nem fog alkotni soha.

A zsidósággal tehát, mint ilyenekkel, mint saját törvényeinél fogva

külön kiváltsággal bíró kaszttal kell számolni; számolni minden egyes ker. államban lehetőleg a humanizmus s kereszténység testvéri érzülete-alapján, de az illető állam érdekeit tekintve, kérlelhetlenül s akként, hogy az államkötelékbe befogadott zsidóság magának az államnak s az azt alkotó ker. társadalomnak kárára sem anyagi, sem erkölcs-szellemi fejlődésében egyáltalában ne lehessen. Hozzáteszem ehhez még azt, hogy az egyik ker. állam a másik társállamnak ezen téren kifejtett vagy kifejtendő intézkedéseit, amíg csak az ő érdekeibe nem ütköznek, tisztelni tartozik, mert el kell ismernie egyrészt a zsidókérdésnek egyetemes voltát, és másrészt azt, hogy minden állam és nemzet e kérdésben saját jól felfogott s számbavett érdekei, s az adott viszonyok alapján a lehető leghumánusabb eljárást követi.

Említettem már, hogy egyes államokban oly kis számban van a zsidóság, hogy az alig jöhet tekintetbe, míg másutt, talán már a szomszédban, a kérdés komoly. Ezen második sorozatba tartozik magyar hazánk is, hol a lakosságból minden 22-ik zsidó. A kaszt tehát máris nagy s évről-évre gyarapodik az összes lakossággal szemben is. Sz.-István koronája egész complexumában a zsidóság 1857-ben tett 3.02%-ot, 1869-ben 3.61%-ot és 1880-ban már 4.08%-it, tehát 23 év alatt az összes 15 millió lakossághoz arányítva növekedett több mint 1%-lival, míg saját számarányát tekintve, ezen idő alatt 46%-lival növekedett, míg a többi lakosság vajmi kis mérvben szaporodott.

A zsidóság tehát magyar hazánkban mennyiségileg ma is, tekintélyes; már is több, mint volt 1848 előtt a kiváltságos nemesség, s e mellett növekedik folyton és pedig nem csak természetszerűen, de külföldi beszármazás által is.

Ehhez járul, hogy magyar hazánkban az emancipáció óta a zsidóság nemcsak a kenyérkereseti pályákat, – a földművelés és bányászat: közvetlen munkálása kivételével, – máris nagyon előzőnlötte, de a földbirtoknak aránylag nagy részét is elsajátította. Nem fogok részletes tárgyalásába bocsátkozni annak, mennyire káros lehet az, ha a nagy- és közép- volt nemesi birtok tekintélyes részére, vagy a volt úrbéri birtok nagyobb complexumaira, mint tulajdonra, mint sajátjára teszi kezét a zsidóság, – indokolás nélkül állítom, mert az magyar ember előtt indokolásra nem szorul, hogy Magyarország csak addig Magyarország, míg az ingatlan birtok tetemesen túlnyomó többségben a nemzet magyar és ker. polgárainak tulajdonát, birtokát képezi.

Többet kívánok és állítok, – állítom azt is, hogy minden fontosabb életpályánál is az orosz-lányrészt a magyar kereszténynek kell elfoglalnia. Azt frázisnak tartom csak, ha mondják, hogy legyünk élelmesek s az ázsiai, keleti közönyt és kényelmet hagyjuk el. Ha a magyar az életpályákon a zsidóval szemben rövidebbet húz-, az nem képzettsége, esze és munkásságának csekélyebb voltára vezethető vissza, hanem a kettőnek eltérő ethikai életnézetein és elvein alapszik.

S még csak egyet: már említtem az imént, hogy a földművelés és bányászat közvetlen nyers munkájára a zsidó nem vállalkozik, számbeli mennyisége tehát csak a hazai lakosság többi részével arányítható össze, és akkor nem 22 lakosra, hanem 14-re esik egy zsidó, ami bizonynyal kiváltságos kaszt állását s jellegét tekintve, nagyon is számbavehető arány. E szerint hazánkban a zsidó kérdés meg is van, jogosult is annak

felvetése, felszínre hozatala, és az üres frázisokkal, a civilizáció hangoztatásával sem el nem odázható, sem meg nem oldható, de agyon sem nyomható.

Jogunk van követelni, hogy magyar hazánk mint magyar s ker. állam és ker. társadalom fejlődjék, erősödjék saját ízlése és kulturális s ethikai érzülete szerint, s hogy ebben semmiféle heterogen társadalom vagy kaszt útját ne állhassa s azt meg se nehezhesse. – A legnagyobb részben még nálunk is lehet társulati és társadalmi utón a bajt orvosolni, de a teljes sikerhez a törvényhozásnak is lesz teendője. Nem fogom e teendőket itt is most felsorolni és okadatolni, messze elvezetne az ama kis kerettől, melyet ezúttal betölteni kívánok, – megjön, azt hiszem, annak is helye és ideje, ha más arra hivatottabb ebben meg nem előz. Most elég legyen annyit megjegyezni általánosságban, hogy a törvényhozásnak teendője lesz némely életpályákra, tisztségekre és kitüntetésekre nézve qualificatióul a keresztyénységet is kimondani, s a zsidó kasztot illetőleg oly megszorításokat decretálni, melyek a zsidóság mai sporadicus áttérését s a keresztyénségbe olvadását nem akadályozni, de inkább fokozni lesznek képesek. A társadalmi teendőknek általános kiindulási pontja pedig a ker. társulási szellemnek felébresztése s élővé és munkássá tétele, ha kell és addig a inig kell, minden egyéb elem kizárásával is.

Bezárom soraimat azzal, hogy a legmelegebb humanismus és ker. szeretet mellett is, én látok hazánkban zsidókérdést, de nem zsidó faj-, sem zsidó vallás-, hanem zsidó kaszt-kérdést, melyet agyonhallgatni nem lehet, nem szabad, azért sem, hogy oly szomorú és kárhoztatandó törvénytelen és vad megoldási kísérletre a nép ne ragadtathassék, milyenek a legújabbban a Dunántúl tanúi valánk.

Szeretni fogom, mint testvért, a zsidót, ha a ker. társadalomba, abba a társadalomba, mely meggyőződésem szerint hivatva van az emberiséget egyetemes célja felé vezérelni, beleolvad feltétlenül, de mint külön, nem assimilálható kasztot delendam esse censeo. Tehát caveant consules!

Dixi.

A zsidó-keresztény házassági törvényjavaslat levétele a napirendről.

A zsidó-keresztény házasságról szóló törvényjavaslat másodszori visszavetéséről szóló főrendiházi üzenet tárgyalása jan. 31-től február 6-ig teljes öt ülést vett igénybe a képviselőházban.

A vita ismét felölelte az egész zsidókérdést, a mely most már teljesen uralja a belpolitikai helyzetet.

Daczára azonban a főrendiház rendíthetlen hazafias magatartásának, daczára a nemzet osztatlanul nyilvánult közvéleményének, daczára annak, hogy közelget az általános képviselőválasztás: a képviselőházban most is a régi megcsontosodott zsidóbarátság uralg; mert a helyett, bîogy a pártok versenyeznének abban, miként oldják meg ezen nemzeti létkérdést: mind csak azon törik a

fejüket, mi módon akadályozhatnák meg az antisemitizmus fejlődését. A nemzet képviselői, annyi tapasztalás, annyi kemény lecke után ma is csak oly csökönyös zsidópatrónusok, amint azelőtt voltak.

A nemzetzen áll véget vetni végre-valahára e szégyenletes állapotnak; mert ha ezt nem teszi a választásoknál, a most megbukott zsidó-keresztény házassági törvényjavaslat is törvényerőre emelkedik az új országgyűlésen.

Alább közöljük a zsidó-keresztény házassági törvényjavaslat fölötti tárgyalásnak rövid átnézetét.

Január 31-iki ülés.

Tisza Kálmán miniszterelnök, egy rövid beszéd kíséretében a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„Mondja ki jegyzőkönyvi határozattal a ház, hogy a további üzenetváltástól eredményt nem várva, a főrendiház által ismételtlen visszautasított törvényjavaslatot ahhoz visszaküldeni és azt a hozzájárulásra felszólítani nem fogja; de meg lévén győződve arról, hogy az ily módon függőben maradt kérdések megoldása szükséges: elvárja a kormánytól, hogy az erre alkalmasnak mutakozó időben egy, ezen célznak megfelelő törvényjavaslatot terjesztszen be.”

Irányi Dániel, a nála szokásos hamis páthoszsal ismét egy álliberális dikceziót verkliz le, megújítván az általános polgári házasság behozataláról szóló, Isten tudná már hányadízben előterjesztett határozati javaslatát.

Nagy István, egyike azon képviselőknek, a kik szeretnének is, de nem is mernek határozott antisemitákként föllépni, s a mely képviselőket ezentúl „*lebegő antisemiták*”-nak fogunk nevezni, figyelemreméltó beszédeben kijelenti, hogy ő a miniszterelnök határozati javaslatának első részét fogadja el.

Héris Antal utal azon tapasztalásra, hogy az antisemitizmus, mely előbb csak kis mérvben mutatkozott országszerte, az újabb események után sokkal elterjedtebb, sokkal intenzívebb és sokkal reálisabb. Nem nyilatkozik az holmi törvényellenes és megtorlást előidézhető kicsapongásokban, de annál nyíltabban követeli a nép képviselőitől a színvallást bizonyos társadalmi, letérdeld, a tisztességes ipart és mezőgazdaszatot védő kérdésekben. A ház egy jelentékeny pártja már komolyan foglalkozik ezen országos áramlattal, mely elől, szóló meggyőződése szerint, a többi pártok sem zárkozhatnak el. – Lehet ezen áramlatnak ellenkező szempontból bármi odiozus nevet adni, de azt ignorálni nem lehet. A javaslatnak a napirendről levételére szavaz.

Istóczy Győző: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy, míg a korábbi években hosszabbnál-hosszabb beszédekkel kellett tartanom a végből, hogy a zsidókérdésben az igazak álmát alvó hazai nagy közönséget néhány hétre fel-felrázhasam lethargiájából, mire aztán e nagy közönség, a t. ház stereotyp „derültség”e és „élénk derültség”e által megnyugtatta, újra meg újra hozzáfogott az alvóhoz: – mondom, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ma már beér-

hetem rövidebb felszólalásokkal is, mert hisz a zsidókérdést illetőleg végre-valahára ma már mindenki ébren és talpon van Magyarországon.

Tehát ezúttal igen rövid leszek.

Midőn a főrendiháznak a keresztény-zsidó házassági törvényjavaslat elsőízbeni elvetéséről szóló üzenete, a képviselőház m. é. deczemb. 13-án – ominózus szám! – tárgyalatott, Simonyi Iván képviselőtársam egy határozati javaslatot nyújtott be, a mely szerint a főrendiház üzenete tudomásul veendő lett volna, a mi egyértelmű lett volna a törvényjavaslatnak a napirendről való levételével, a mely, a t. miniszterelnök úr által ma tényleg indítványozott napirendről való levételt a t. ház, a viszonyok kényszerűsége folytán, most már kétségkívül határozatilag ki is fogja mondani.

Simonyi Iván képviselőtársamnak említett határozati javaslata a múlt deczember 13-iki ülésben szavazás alá bocsáttatván, annak elfogadása mellett csak az indítványozó és én keltünk fel, az illető t. képviselő urak obligát „élénk derűtség”e között.

Én akkor bátor voltam a „derülő” képviselő uraknak megjegyezni, hogy „ne nevéssenek, mert nemsokára meg majd mi fogunk nevetni!” (Derűtség és mozgás.)

No hát, t. ház, mi – már t. i. Simonyi képviselőtársam és én – nem is gondoltuk volna, hogy oly hamar reánk kerüljön a nevetés sorja.

A keresztények és zsidók közti polgári házasságról szóló törvényjavaslatnak a főrendiház által két ízben történt visszavetésével, és ugyanannak ma a képviselőház által a napirendről való levételével tényleg teljesezésbe ment az „Országgyűlési antisemita párt” múlt évi október hóban kiadott programjának 9-ik pontja, a mely e párt egyik követelésül a „zsidók és keresztények közti házasságról szóló törvényjavaslatnak visszavetését” tűzte ki. – Programmunk egyik pontjának ily gyors foganatba mente igen jó augurium arra nézve, hogy lassankint majd a többi programmpontok is érvényre fognak jutni. (Hosszan tartó mozgás. Halljuk!)

Hát bizony felette érdekes és tanulságos dolog is az, hogy a t. ház ma sanctionálni kénytelen (Halljuk!) az annyiszor kinevetett és perhorreskált antisemiták pártprogramjának egyik pontját; a minél még csak az a kérdés érdekesebb és tanulságosabb, hogy váljon mi az oka annak, hogy a t. képviselőház túlnyomó többsége, a főrendiházzal és a nemzet osztatlan közvéleményével szemben ily zsákutczába juthatott?

Ennek az alkalomszerű kérdésnek a megfejtése egyszerűen az, hogy a zsidó különérdekek szolgálatkész előmozdításában és a zsidó kegyek utáni versengésben – a képviselőházban ugyan csekély számú, de a házban kívül annál számosabb antisemita pártot kivéve, – valamennyi párt, jobb ügyhöz méltó buzgalmat fejt ki, úgy, hogy valójában nehéz meghatározni azt, váljon a kormányt és pártját-e, vagy pedig az ellenzékét éri-e ezért súlyosabb felelősség a nemzet Ítélszéke előtt? (Halljuk!)

Míg azonban a kormánynak és pártjának eljárását, ha nem is menteni, de legalább érteni lehet, mert a deficizites államháztartás gondjainak súlya alatt görnyedő kormány a zsidó pénzhatalmaknak s így a zsidóságnak kényszerű befolyása és pressiója alatt áll (Élénk derűtség); s aztán a kormány, a rendelkezésére álló hatalmi eszközök mellett, a képviselőválasztásoknál a nép rokonszenvét is inkább nélkülözheti: addig

az egyes-egyedül csak a nép rokonszenvére támaszkodható ellenzéknek, különösen pedig a szélső ellenzéknek, a lefolyt három év alatt követett zsidóbarát magatartása semmivel sem igazolható és semmivel sem menthető; (Derültség a jobb oldalon. Mozgás a szélső balon.) sőt ellenkezőleg a leghatározottabban kárhoztatandó. S e tekintetben, úgy hiszem, csak egy köztudomású sajnos tényt konstatálok akkor, a midőn kijelentem, hogy az országgyűlési függetlenségi párt – néhány, épen a zsidókérdés miatt tőle elvált tagjának kivételével, – a zsidóbarátságban még a kormányt és pártját is felülmúlta, és pedig jóval felülmúlta. (Hosszan tartó élénk tetszés a jobb oldalon. Mozgás a szélső balon. Halljuk!)

Én nem akarok a t. ellenzéknek ezen, a magyar nemzet életérdekeit, legveszedelmesebb ellenségével: a zsidósággal szemben menthetetlen módon feláldozni kész magatartása fölött bővebb kritikába ereszkedni. A legilletékesebb kritikusok: a választók úgysis nemsokára hivatva lesznek ítéletet mondani képviselőiknek három éven át folytatott sáfarkodása fölött.

Csanády Sándor: Szembe állunk vele. (Nagy derültség.)

Hegedűs Sándor: Ez érdekes!

Istóczy Győző: Azt az egyet azonban ki kell jelentenem, hogy, ha a zsidókérdés megoldását lehetővé tenni akarjuk, legelső sorban a képviselőházi ellenzéknek reformációjára, „a capite et membris” reformációjára van szükségünk. (Nagy derültség a jobb oldalon. Mozgás a szélső balon.) Mert, hogy a dolgok egyáltalán odáig fejlődhettek, hogy a kormány napjainkban már a zsidó-keresztény házasságnak az egész nemzet felháborodását felidézett javaslatát is a törvényhozás elé terjeszthette: annak egyik legfőbb oka abban keresendő, hogy a parlamenti ellenzék a zsidókérdésben – a melyben majdnem összes gazdasági és társadalmi s nagyrészen politikai bajaink kulcsa rejlik, – már több országgyűlésen át elmulasztotta teljesíteni kötelességét; sőt e kérdésben egyenesen a nemzet életérdekei ellen tört. (Ellenmondás a szélső balon.)

Lükő Géza: Nem kérünk tanácsot!

Istóczy Győző: Az új viszonyok, az új eszmeirányok, szóval az új idők tehát új embereket igényelnek, a kik a zsidókérdésben is együtt érezve a nemzettel, megszabadítani törekednek a hazát a zsidóságtól, a mely gonoszabb ellenségünk, mint volt a lefolyt évezred alatt valamenyi százados ellenségünk együttvéve.

Csanády Sándor: Még a közösjüyesek is nagyobb ellenségek! (Derültség a jobb oldalon.)

Istóczy Győző: Mivel pedig a közvélemény nyomása alatt sok érdemes filosemita máris azon töri a fejét, hogy antisemita kortesbört öltve, (Derültség a jobboldalon) miként bújhassék át szerencsésen a közelgő választások caudiumi szorosán, hogy a jövő országgyűlésen aztán újra kezdhesse zsidóskodását és az antisemitizmus elleni támadásait: jó lesz, ha a választók nem szavaik után, hanem eddigi tetteik és mulasztásaik után ítélendik meg ezen urakat.

És ha Magyarország választó polgárai a jövő országgyűlésre határozott, nyílt antisemita képviselőket, különösen pedig ellenzéki antisemita képviselőket fognak felküldeni: akkor – de csakis akkor – az ország nemcsak azon eshetőség elől lesz biztosítva, hogy a keresztény-zsidó házassági törvényjavaslathoz hasonló javaslatokkal újra meg újra zaklattassék;

Simonyi Iván: Igaz! Úgy van!

Istóczy Győző: hanem akkor aztán hozzáfoghatunk a nyakunkra érett zsidókérdés kielégítő megoldásának munkájához is. (Mozgás jobbfelől.)

Ezek előrebocsátása után kijelentem, hogy a benyújtott határozati javaslatokkal ellentétben, én egyszerűen a zsidó-keresztény házassági törvényjavaslatnak a napirendről való levételére, s illetőleg a főrendiházi üzenetnek tudomásul vételére adom szavazatomat.

Hoffmann Pál után, a ki elfogadja a kormányjavaslatot,

Herman Ottó vállalkozik ismét a kör négyesögítésére, vagyis a zsidóknak „kizsidóbólítására”. Az emberi nem fejlődésében három nagy epochát különböztet meg: a Krisztusi forradalmat, a Protestantismus forradalmát és a francia forradalmat. A „negyedik forradalmat”, (a mely mellett múlt november 22-ki beszédében „pártot ütni” is késznek nyilatkozott, a mi persze csak zsidó levették segítségével lenne lehető), t. i. az ő kutyából szalonnát csináló „epochális forradalmát” szerénysége tiltotta fölemlíteni.

Újra panaszkodik a fölött, hogy se sémiták, se antisemiták az ő „objektív” álláspontja iránt nincsenek elismeréssel, ezeket mondva:

„T. ház! Én tapasztaltam a zsidókérdés keserűségét egész kiterjedésben, és én megmondom a t. háznak azt, hogy engem a zsidóság a maga sajtójában hitvány rágalmazónak nyilvánított; de én álláspontomon mégis megmaradok, mert megoldást keresek; még megmondom azt is, hogy Istóczy képviselő úr lapja rólam azt állította, hogy én hitvány, haszontalan csavargó vagyok.” (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Gyalázat! Zaj).

Hogy a zsidólapok néha-néha (amúgy pro forma) meg-megcsipkedik Herman urat „antisemita” beszédeiért, az legfőlebb csak annyit bizonyít, hogy „Die Liebe zankt” (A szerelem kötekedik). A zsidók elve, hogy a cél szentesíti az eszközöket, s azért Herman urnák az antisemitizmus „túlszárnyalására” célzó pseudo-antisemitikus beszédeiért épen nem naragusznak. Csak mutatják. Látszik ez a zsidólapoknak s nevezetesen a „Pester Lloyd”-nak magatartásáról is, a melyek Herman urnák ezen legújabb „antisemitikus” beszédét is egész terjedelmében vagy legalább bő kivonatban közölték, a mely kegyben az *antisemita* képviselők beszédei nem szoktak részesülni.

Hogy Hermannak Istóczyra tett megjegyzése – a kit ezúttal – csodák csodája! – „szíves volt” nem megtámadni, hanem ellenkezőleg önmagát mint Istóczy által méltatlanul megtámadottat akarta feltüntetni, – mennyire volt alapos, Istóczy a következő napi ülésben tett személyes felszólalásában mutatta ki.

Pulszky Ágost azt mondja, hogy Istóczy Győző nyílt antisemitizmussal lép fel, Herman Otto pedig álarcz alatti antisemitizmussal. (Nagy nyugtalanság a szélsőbaloldalon. Helyeslés a jobboldalon.)

Pulszky úr csalódik vagy másokat akar csalódásba vinni; mert Herman Otto mai beszédében nem álarcz alatti antisemitizmussal, hanem álarcz alatti *filosemitizmussal* lépett föl. Kár volt azért a t. szélsőbaloldalnak Pulszky Ágost úr szavaira olyan „nagyon nyugtalankodni”, a t. jobboldalnak pedig Pulszky úr mókázását „helyeselni”.

Apponyi Albert gróf, a ki feltűnő módon a zsidóházassági érdemle-

ges viták egész tartama alatt néma volt mint a hal, azt képzelve, hogy már vége van a debattnak, a szavazás sorrendjének kérdésében szólal fel, s azt kívánja, hogy a miniszterelnök indítványa kétfelé osztva bocsátassák szavazás alá. (Helyeslés.)

Szülgyi Dezső hosszabb beszéd kíséretében egy, tiz képviselő által aláírt határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a ház, a kormány határozati javaslatát nem fogadja el; – a mely beszédre

Tisza Kálmán miniszterelnök röviden válaszol.

Február 1-ji ülés.

A napirend előtt felszólal

Istóczy Győző: T. ház! A tegnapi ülés azon részén, a melyen Herman Ottó képviselő úr beszédét tartotta, nem voltam jelen, s így annak tartalmáról csak a ház naplójából értesültem.

A napló szerint Herman Ottó képviselő úr a következőket is mondotta: (Olvasza:)

„Istóczy képviselő úr lapja rólam azt állította, hogy én hitvány, haszontalan csavargó vagyok.”

Herman Ottó képviselő úrnak ezen állításával szemben egész egyszerűen kijelentem, hogy nekem más lapom mint a „12 röpirat” nincs; abban pedig Herman Ottó képviselő úrról soha sem volt az mondva, hogy ő „hitvány, haszontalan csavargó.”

Az ilyenféle címek, sőt még ezeknél czifrább címek is, nem a „12 röpirat”-ban, hanem a Kecskeméten megjelenő „Testvériség” című függetlenségi antisemita lapnak egy közleményében lettek nemrég a képviselő úrra reá ruházva, a mely közlemény a nevezett lap kijelentése szerint, Herman Ottó képviselő úrnak a zsidó kérdésben követett eljárásával megelégedetlen szegedi választói köréből eredt. – Csak ezeket akartam konstatálni.

Herman Ottó: Személyes kérdésben csak annyit kívánok kijelenteni, hogy én Istóczy Győző képviselő úrral egyáltalán semmiféle szóváltásba elegyedni nem fogok. (Helyeslés a szélső balon.)

Istóczy Győző: Viszont én is ezt kívánom; most is ön kezdte! (Zaj a szélső baloldalon.)

Körössy Sándor után, a ki elfogadja a kormány javaslatát, felszólal

Simonyi Iván: A pénzsák uralma csak az új kornak szüleménye. Van azonban még egy másik dolog is. E másik dolog szintén az új kor szüleménye, és pedig azon „létért való küzdelem”, melyben nem az eszmény, nem a becsület, nem a törekvés nyeri el a pálmát, hanem ellenkezőleg az a győztes, a ki előtt adott szó, könyörületesség, barátság, eszmények, csakis mint a steple-chase akadályai jelentkeznek. Az antisemitizmust is nem a forradalmi, de a reform-mozgalmak közé kellett volna sorozni; hogy ezt bizonyítsam, ne tessék elfelejteni, hogy melyik osztály az, a mely az eddig röviden jelzett állapotot minden áron fenntartani törekszik, a kik azt akarják, hogy a tőke és az üzérkedés legyen az úr, és a hatalom megmaradjon azoknál, kik születéseknél fogva nyert üzérkedési képességekkel a tőke birtokában maradnak, kik eltekintve szívósságuk és leleményességüktől, melyet sohasem tagadtam el, mintegy tömör phalanx állanak a felosztott társadalommal szemben. Miután a vita folyamán annyira hangoztatott a szabadelvűség, tehát nem

lesz felesleges a tisztelt házat újólágra emlékeztetni, hogy ezen domináló osztálynak szabadsága, liberalizmusa nem más, mint a tőke, vagy ha úgy akarják a börze uralma. Mondjuk ki őszintén, hogy a zsidók egy bizonyos értelemben konzervatívok, az igaz, hogy nem szép konzervativizmus, a melyet űznek, mert a föld feudalizmusa legalább bátorságon és erőn alapult; azok uralma, a mely ellen küzdöttünk, legalább egy földöntúli eszmét állított elénk; de az a konzervativizmus, melyet a zsidók űznek, az bizony a legpiszkosabb, a melyért valaha a világon küzdöttek. Az igaz, hogy a zsidók haladnak is s bizonyos tekintetben haladó elemnek lehet nevezni. Herman Ottó a zsidóságot élesztőnek nevezte. Ezt a definíciót csakis megelőző magyarázat után fogadhatom el. Én azt tartom, hogy a zsidó sokkal inkább választó víz. Midőn a korlátokat le kellett rontani, melyek az embereket kasztokká választották szét, megszűnt az állam és társadalom szervezete is; több ízben bátor voltam arra utalni, hogy megfélemlítettünk mai napig az egyenlőség és szabadság bázisára újra szervezkedni. Ez azon állapot, a mely a zsidóknak kedvez, mely nekik adja a hatalmat, és e miatt legnagyobb ellensége azon szervezetnek, mely az egyenlőség és szabadság alapján épül, mert a zsidó ösztönszerűleg érzi, hogy a korral még ő neki sem lehet megküzdeni, sokkal inkább kész kezet nyújtani a kasztok felállítására, mert tudja, hogy azokat sikeresen lehet megdönteni; mit szeretnek a zsidók inkább, mint egyik pártot a másik ellen, egyik hitfelekezetet a másik ellen, sőt katolikusokat a katolikusok ellen izgatni. Ok ellenségei annak, hogy alkotmányos tradíciókat az egyenlőség alapján tovább fejlesszük, ellenségei a személyes sérthetlenségnek és mindannak, a mi az alkotmányos ígét hűssá tenné. Az ő ösztönszerű és természetszerű törekvésük feloszlani, tehát választóvíz és nem annyira élesztő. Mert csak akkor az övék a hatalom, csak akkor fogják a hatalmat kezükben birni, ha mi „scopae dissolutae” maradunk. Az antisemitizmus azon feladatra vállalkozik, hogy ezen konzervativizmus ellen küzdjön, legalább nagy része a pártnak egy nton találkozni fog. A magyar ember a szabadságot nem csak platonice, hanem igazán szereti. Ha tehát az eddigi csalóka jelszavakkal szakítottunk, nincs kétség, hogy az összekötő ut meglesz.

Az antisemitizmus hatalmas mozgalom, azért, mert nem más, mint a szabadság, az egyenlőség, és annak küzdelme az egyik osztály uralma ellen, a haladás küzdelme a szellemi sötétség, egy csúnya konservativizmus ellenében, a testvéri szeretet küzdelme, a kíméletlen, önző, erkölcstelen egyéni harcz ellen, a szabadság küzdelme – még egyszer mondom – az álliberálizmus ellen. Ebben rejlik hatalma és azért teljes igazság az, amit több ízben mondtam, hogy mindenki, a ki e mozgalomnak ellene szegül, a ki más, mint törvényes eszközökkel dolgozik a mozgalom ellen, az a korszellem kerekének küllői által össze fog tiportatni.

A kormány határozati javaslatának kétfelé választására s illetőleg a törvényjavaslatnak a napirendről levételére szavaz.

Hegedűs Sándor véget érni nem akaró beszédét azzal zárja be, hogy elfogadja a kormány határozati javaslatát.

Ez ülésben még

Ugron Ákos és

Tisza Kálmán miniszterelnök tartottak hosszabb beszédeket.

Február 4-ki ülés.

Mezei Ernő: egy hosszú rabinusi prédikációt tart, a melyben egyebek közt azt is mondja, hogy „a kereszténység vegyüléke a zsidóság barbár stupiditásának a vandálok és góthok barbár stupiditásával.” Azután felfortyanván benne a makkabaeus-vér, neki ront Istóczy Győzőnek, s végül leül azon boldog öntudattal, hogy most hát ő az antisemitizmust agyonütötte.

Dárday Sándor főleg a katolikus papság magatartását vette bírálat alá.

Mocsáry Lajos pedig a január 31-kén megjelent függetlenségi párti „zsidó-manifestum” álláspontját védelmezte, Istóczy hoz azt a kérdést intézvén, hogy miért kellene épen a függetlenségi pártnak antisemitának lenni, mire Istóczy azt feleli, hogy „mint *néppártnak*.”

Jókai Mór ezúttal igen szörmentén bánt az antisemitizmussal és az antisemitákkal. Utánna

Helfy Ignác rekegett le egy hosszú dikciót, kijelentve, hogy ő nem felel meg azon, a függetlenségi pártiakhoz intézett felhívásnak, hogy legyenek antisemiták. No hát Helfy Ignác úrtól úgy se várja senki azt, hogy ő *antisemita* legyen.

Krisztinkovich Ede után

Gruber János „lebegő antisemita” védelmére kel a Mocsáry és Dárday által megtámadott kath. klérusnak. Aztán a függetlenségi manifestum-csinálók ellen fordul, ezeknek nagy megrökönyödése mellett.

Vadnay Andor: T. ház! A miniszterelnök határozati javaslata alkalmából minden szónok, bár különböző szempontból, kiterjeszkedik a zsidó kérdésre is.

Kell-e ennél csattanósabb bizonyíték arra, hogy a zsidókérdés hazánkban rohamosan közeledik ahhoz a stádiumhoz, melyben annak megvagy megnemoldásától két fajnak a nyugalma vagy egymással való nyílt ellenségeskedése lesz függővé téve? A ki látja hazánkban a zsidóságnak minden hatalmi téren egyre határozottabb állásfoglalását, szemben a pusztulásnak indult magyar faj vergődésével, és figyelemmel kíséri, hogy ugyanaz a magyar birtokos osztály, mely egy emberöltő, előtt egész anyagi és szellemi súlyát a mérlegbe veté, hogy Magyarország minden lakosát jogban, teherben egyenlővé tegye, hogy ez az osztály most, ha kebelében a tömeges deposedálásnak törvény útján gátat akar vetni, ha az uzsora fosztogatásai elJen a büntető törvényhozás segélyét igényli, a magát újabb értelmiségnek nevezgető zsidóság által, annak sajtójában folytonosan gúny tárgyává tétetik, az nem lehet többé kétségben a felett, hogy a békés társadalmi lét érdekében megrendszabályozni nem az antisemitizmust, hanem csakis a zsidóságot kell, csakis a zsidóságot lehet. (Mozgás a jobboldalon.)

Szerettük volna, ha a zsidókérdés itt a honatyák tanácsában nyer a nemzet érdekeinek megfelelő elintézését; bízunk benne, hogy nem leszünk kényszerítve azt, mint önálló párt, a választások színterére tenni át. Csalódtunk. A kormány meg az ellenzék nagy része, az tétlenül, ez tehetetlenül nézik azt, hogy a zsidókérdés egyre akutabb jelleget öltön; hogy a zsidóságnak külön társadalomban élő, a beolvadásról nem is álmodozó nagy többsége nemzet egységünket rongálja.

De míg a kormány megelégszik a maga részéről a zsidók dédelgetésével, a függ. pártkör szükségesnek látta egy manifestumot bocsátani közre, mely általánosan azt a benyomást csinálja, hogy annak kitűzött, de be nem vallott célját nem is annyira a zsidókérdés, mint inkább az *antisemita kérdés* megoldása képezi.

És valóban igen közelfekvő a gyanú, hogy e manifestumot nem az ok: a zsidó elzárkózottság és zsidó hatalom veszélye, hanem a következmény: az antisemitizmus fellépése sugalmazta. (Mozgás a baloldalon.) A minthogy a függ. pártkör, ha nézete Helfy Ignác és Mezei Ernő képviselő urakéval e részben is azonos, nem is a zsidókat sokalja ez országban, hanem az antisemitákat. Ezért kár volt manifestumot írni, kár volt a filosemita törekvéseket a szabadság, egyenlőség hamisjelszava mögé rejteni. Nem sokkal lesz ennek több haszna, mint Mezei Ernő képviselő úr azon egyszerű, de felette naiv tanácsának, hogy a nyugalom helyreállítása kedvéért mi, az antisemiták vándoroljunk ki. A szabadság és egyenlőség lehető legnagyobb mértékének is minden vonzereje elenyészik ott, hol azok realizálása egy sokkal magasabb érdekbe, a nemzet jövője érdekébe ütközik.

Midőn tehát a zsidókérdés elodázása miatt bekövetkező válságért a felelősséget a kormányra és az ellenzék filosemita részére hárítom, figyelmeztetem őket egyszersmind, hogy keserűen fogják megbánni egykor, ha kicsinyelnek, vagy éppen becsmérelnék egy mozgalmat, melynek táplálékot az érzelmek legnemesebbike s az emberi szenvedélyek egyedül jogosultja: a fajszeretet érzelme és szenvedélye ad. (Mozgás.)

A miniszterelnök úr határozati javaslatának első részét igen, de a másodikat nem fogadom el.

Február 5-ki ülés.

A napirend előtt

Herman Ottó, a ki éjjel-nappal azon töri a fejét, mi módon sikerülne neki az antisemitáknak valamiképen ártania, az előző éjjel azt fundálta ki, hogy ma követeli azt, hogy az antisemita képviselők egy csoportba üljenek a házban mint külön párt.

Elnök megjegyzi, hogy az illető képviselők önmaguk vannak hivatva határozni a fölött, hogy e részben mit tegyenek.

Széll György kijelenti, hogy ő mint függetlenségi antisemita, megmarad eddigi ülőhelyén. (Zaj a szélső baloldalon.)

Móricz Pál oda nyilatkozik, hogy ha az antisemita képviselők önként máshová akarnak menni, tehetik; ha azonban nem akarnak, arra a ház őket nem kényszerítheti. (Helyeslés.)

Következik a napirend: a főrendiház üzenete tárgyalásának folytatása.

Győry Elek: mint a függetlenségi zsidó-manifestum szerzője védelmére kel munkálatának egy hosszú ügyvédi védbeszédben. Utána

Ötvös Károly mutatta be magát mint a nyíregyházi sakterperben megifjodott függetlenségi pártvezér, s azt hitte, hogy, ha sikerült neki az eszlári pert agyonütni, most sikerül majd neki az antisemitizmust és az antisemitákat agyonütni. Támadásainak éle Istóczy Győző ellen volt irányozva, a ki teljes lelki nyugalommal hallgatta a hírhedt zsidóvédő allostriáit, egy pár, az emberhez illő közbeszólással le-levágva őt. Ötvös úr nyilván megfeledkezett arról, hogy ma nem a nyíregyházi törvényszék tár-

gyalási termében van, a hol prókatori rabulisztikával és hamis tanuk segítségével az igazságnak ki lehetett tekerni a nyakát. – A szélső bal élenként megéljenezte és megtapsolta pártvezérét. Gratulálunk a szélső baloldalnak pártvezére mai beszédéhez. Ötvös úr Nyíregyházán a zsidóságot, ma pedig az országgyűlési függetlenségi zsidóbarát pártot tette tönkre.

Istóczy Győző: Félremagyarázott szavaim helyreigazítása végett s mellesleg személyes kérdésben is szót kérek.

T. ház! Mezei Ernő képviselő úr tegnap, Ötvös Károly képviselő úr pedig ma félremagyarázván a múlt csütörtöki ülésben tartott beszédemet, azt vitatták, mintha én általában a függetlenségi pártot támadtam volna meg. Hogy az ez iránybani ferdítéseknek és félremagyarázásoknak útját egyszersmindenkorra bevágjam, kijelentem, hogy én csütörtöki beszédemben csak az országgyűlési függetlenségi párt zsidó és zsidóbarát részének magatartását róttam meg. Általánosan a függetlenségi pártot annál kevesebb okom volt s annál kevésbé lehetett szándékom megtámadni, mert hisz tudvalevőleg a függetlenségi választópolgárok túlnyomó többsége antisemita érzelmű (Simonyi Iván: Úgy van!), s az országgyűlési antisemita párt tagjainak többségét is ez idő szerint épen függetlenségi antisemita képviselők teszik, a kikkel a közjogi alapon álló antisemita képviselők igen szépen megférnek és testvéries egyetértésben élnek; lévén az antisemita párt koalícionális párt, a mely, programja értelmében is, tagjainak a zsidókérdésben s ezzel összefüggésben levő kérdéseken kívül álló egyéb, nevezetesen pedig közjogi kérdésekben teljesen szabad kezét enged.

Úgy hiszem, ezek után az én álláspontomat most már Mezei Ernő és Ötvös Károly képviselő urak is megértik.

Együttal ez alkalomból Mezei Ernő képviselő urat arra kérem, legyen szíves jövőre az én beszédeim magyarázásánál a Talmud szabványait nem alkalmazni. (Élénk derűltség)

Ötvös Károly úrnak pedig egyéb, reám vonatkozó fejtegetéseire csak az a megjegyzésem, hogy nekem, az én antisemita álláspontomat illetőleg, a védekezésre Ötvös Károly úrral szemben *nincs szükségem*.

Ezzel a vita bezáratván, következett az egyik indítvány előterjesztőjének

Szilágyi Dezsőnek zárbeszéde.

Február 6-ki ülés.

A napirend előtt

Simonyi Iván, reflektálva Herman tegnapi felszólalására, kijelenti, hogy ő se hagyja ott jelenlegi helyét. Ő hazáját nemcsak függetlenül akarja a külbefolyástól, de a zsidó uralom alól is, megóvni; tehát radikálisabb és függetlenebb, mint a ház többi tagja. Herman azon kérése, hogy az antisemita képviselők egy helyre tömörüljenek, teljesíthető nem is lenne. Mert nemsokára azon helyzetbe fog jutni, mint a római birodalom volt a kereszténységgel, mely tudvalevőleg üldözve volt ugyan, de a római állambölcsek mégis azon vették észre magukat, hogy még a hadsereg túlnyomó része is keresztényekből áll; – tudvalevőleg ezen párt alakulófélben van.

Herman Ottó ma már enyhébb húrokat pengetve kijelenti, hogy neki egy szava sincs az ellen, hogy az illetők, ha a helycsere ellen ki-

fogásuk van, helyeiket megtartsák, ő senki akaratát korlátozni nem akarja, azt ezentúl sem fogja tenni. (Majd meglátjuk. – Szerk.)

Ezután Tisza Kálmán, zárbeszédében védelmezve határozati javaslatát, következik a szavazás.

Először a ház felállással szavazott a fölött, kétfelé választassék-e a miniszterelnök határozati javaslata? A szétválasztás mellett szavazott 135, ellene 173 képviselő.

Ezután a miniszterelnök egész határozati javaslata kerülén szavazás alá, névszerinti szavazás útján a javaslat elfogadása mellett 171, ellene 131 képviselő szavazott, s így a határozati javaslat 40 szótöbbséggel elfogadtatott.

Mivel a szavazás a mai egészségtelen pártalakzatok szerint történt, vagyis (a kormányparti katolikus papképviselek kivételével, a kik a szavazástól tartózkodtak,) az egész kormánypart a javaslat mellett, az egész ellenzék pedig a javaslat ellen szavazott, a szavazási névsor semmi érdekléssel sem bír, lévén a *nem*-mel szavazók túlnyomó többsége egy hajszállal sem jobb, mint az igennel szavazók; sőt részben még rosszabbak. Ugyanazért a szavazási névsorra se pazaroljuk a papírost, a mely egyebek között Simonyi Iván neve mellett Herman Ottó nevét, Vadnay Andor neve mellett Ötvös Károlyét stb. tüntetné csak fel.

Magyarország legközelebbi jövője.

E cím alatt a Bécsben megjelenő „Parlamentär” című, Schönerer reichsrathi képviselő orgánumát képező politikai lap f. é. február 10-ki száma egy figyelemreméltó hosszabb cikket hoz, a melyből érdekesnek tartjuk közölni a következőket:

„A hosszúra szőtt vita a zsidó-keresztény házassági törvényjavaslat fölött a magyar képviselőházban végre mégis véget ért. A miniszterelnök indítványára a ház elhatározta a törvényjavaslat elejtését. Eredetileg azt híresztelték, hogy vitézül még tízszer is visszaküldik a förendi-házhoz; azonban a dolgot hirtelen megdönték.

Mi az egész ügynek döntő momentumát nem annyira ezen eredményben, mint inkább abban találjuk, először, hogy az Magyarország konzervatív lakosságának lomha és látszólag holt tömegeit ismét forrongó mozgalomba hozta, s másodsor, hogy mióta modern-alkotmányos Magyarország létezik, ezen országban *ez az első eset, hogy a zsidók egy oly kérdésben, a melyet magukévé tettek, nem tudták keresztülvinni akaratukat. Itt fekszik a súlypont.* A vegyes házassági törvény magában véve relatíve közönbös dolog; maguk a zsidók se voltak igen utána, hisz maguk a zsidó orthodoxok természetesen minden vegyes házasság ellen vannak. De hangosan ki lett mondva az, hogy a vegyes házassági törvény „*revanche* (visszatorlás) *Tisza- Eszlárért*” kell hogy legyen. Magyarországnak Európa színe előtt vezekelnie kellett volna azért, hogy a tiszta-eszlári sakterek kedvéért az igazságszolgáltatáson erőszak nem követtetett el. (Pedig dehogyan nem követtetett el! – Szerk.) Erre adott most feleletet a magyar nemzet nevében a magyar förendiház, és pedig olyan feleletet, hogy a zsidóknak cseng bele a fülük. Minden egyéb

mellékes dolog: és a földolog. A tiszai per után a zsidók azzal fenyegetődtek, hogy a magyar rentéket a pénzpiacon nyomni fogják; hogy gróf Szapáry pénzügyminisztert átok alá teszik; Pauler igazságügy-minisztert pedig megbuktatják. S ma a magyar renték magasabban állanak mint a per ideje alatt, a zsidó haute finance gróf Szapárynak jobban udvarol mint valaha, dr. Pauler pedig, a ki a fejedelem legteljesebb kegyének és bizalmának örvend, még ma is igazságügy-minister, és a kilátások olyanok, hogy még sokáig az is fog maradni. Istennek hála, Magyarországon most és egyelőre még mindig a király nevezi ki ministereit.

Mi tehát az egész vonalon győzelmet jegyezhetünk fel, s az a kísérlet, hogy Magyarország a tiszai per miatt zsákba öltözve s fejére hamut hintve mint penitencziatartó kényszerítették Európa előtt megjelenni, – meghiúsult. A magyar állam az őt megalázni akaró arczátlan kísérletet győzelmesen utasította vissza. Valamint pedig a túlságig feszített hur elpattan, úgy Magyarországon már most is érezhetők a visszahatás tünetei. Mindenütt hatalmas mozgalom folyik azon tendenciák ellen, a melyeknek képviselőjévé Tisza Kálmán tette magát. Egy konzervatív párt van láthatólag alakulóban, a mely tán nem lesz antisemita, de bizonyára filosemita se lesz. A szélsőbaloldal közrebocsátotta választási programját, a mely természetesen szörnyű demokratikusan mókáz, és a Rousseau-féle frázisokkal kénye-kedve szerint dobálódzik, de egy nagy részét az Istóczy-féle eszméknek elfogadja. – Az üde reggeli levegő nagyon is érezhető.

A tavasszal végbemenendő képviselőválasztások döntők fognak lenni.

Ha a konzervatívok győznek, akkor egy Kállay-Apponyi minisztérium lép Tisza helyébe. Ez a kabinet persze szörnyű „liberális” és „felvilágosodott” lesz, ki fogja jelenteni, hogy „minden állampolgár egyenjogúságát” fen fogja tartani, és míg ezt kijelenti, erélyes, különleges törvényhozás útján a semitizmus ellen fog küzdeni? Ha a konzervatívok nem győznek, mindenesetre megerősödvé fognak a választásokból előjönni.

Ha pedig egyszer 40-50 nyílt antisemita fog ülni a képviselőházban, akkor Tisza Kálmán majd egyszerre csak azon felfedezést teendő, hogy hiszen voltaképen ő maga is egy darab antisemita (ein Stückchen Antisemit), s aztán demokratikus-nemzeti szólamok kíséretében az országgyűlés elé javaslatokat fog terjeszteni, amelyek az antisemiták eszméit megvalósítandják. Tisza Kálmán nem embere az „elveken lovaglásnak”, a merev ellentállásnak, ő nem, ő reálpolitikus, a ki a valóban létező hatalmi tényezőket becsülni tudja. Majd látni fogjuk, hogy, ha minister marad, miként udvarol majd a legközelebbi országgyűlésen az antisemitáknak, talán nem szavakkal, hanem ami ezeknél több: tettekkel.

Mindent összevéve: Magyarország, nézetünk szerint, *jó úton van*. A haza- és nemzetfentartó elemek ott előtérbe lépnek. A doktrinárek visszaszoríttatnak. S a magyar nemzet kultúrája, szabadsága és nemzeti jellege újra meg lesz mentve.”

Választóimhoz!

Miután a választási előmozgalmak úgy az országban mint különösen Vasmegyében is megindultak, s az egyes politikai pártok szervezkedni törekednek: elérkezettnek látom az időt, t. választóimat s antisemita elvbarátaimat, azon ügy nevében, a melynek ma már győzelmes zászlója alatt 9 év óta küzdünk, arra kérni, hogy minden, a rumi kerületben, bármely oldalról kiindulható pártszervezkedés irányában a passzív magatartást kövessék, vagyis ezen esetleges szervezkedések keresztülviteléhez saját részükről semmikép hozzá ne járuljanak; s másrésztől minden mutatkozható ellenmozgalmat a legéberebb figyelemmel kísérjenek.

Én nem akarván kerületünket jelenlegi mély nyugalomban zavarni, s azt a választási mozgalom izgalmainak idő előtt kitenni, pártunknak akcióba lépését egyelőre csak az esetre látom szükségesnek, ha azok, a kiknek a rumi kerület antisemitizmusa szálla a szemükben, – jónak látnák saját részükről mozgolódni.

Képviselői beszámoló beszédemet azonban mindenesetre még a jelen országgyűlés tartama alatt fogom megtartani. Ennek idejéről t. választóimat eleve értesíteni fogom.

Azután határozzon kerületem a fölött, miként volt megelégedve képviselői eljárással.

Bármiként fog is azonban határozni: én fejet fogok hajtani határozata előtt. Hazafiúi üdvözlettel

Budapest, február 12-én.

Tisztelő képviselőjük
Istóczy Győző.

Zsidókérdés és antisemitizmus.

VI.

Előző cikkemben bemutattam a zsidó plebszet – az orthodoxokat – s ennek fosztogató s demoralizáló munkáját; most lássuk a neológ zsidóságot s ezzel együtt a zsidó magas politikát.

A tönkre tett keresztény őstermelő, iparos és kereskedő osztály gyermekei mindinkább elmaradoznak a ker. pénzen alapított s fentartott tanintézetekről, s megtöltik ezeket a zsidó korcsmárosok, bérlők, uzsorások s orvgazdákból téns- és nagyságos urakká fölcseperedett zsidók fiai. Ily módon előzönlí a zsidó elem a tudományos úgy mint az írói és művészi pályákat. S az a szellem,

azok a törekvések, melyeket a zsidóság a gazdasági élet terén östermelésbe úgy mint ipar s kereskedésbe behozott, s melyek által a ker. östermelőket, iparosokat, kereskedőket a termelés teréről leszorította s ezek existenciáját tönkre tette: ugyanaz a szellem, ugyanazon elvek s törekvések átvitetnek a zsidók által a szellem-erkölcsi élet mezejére is, s dominálják az irodalom, tudomány s művészet minden ágát úgy mint a politikai és közerkölcsi viszonyokat. Azon elvek pedig: a kizárólagos kasztszerűség és a természetlen széltolás, szédelgés, csalás, üzérkedés elve. Irodalom, tudomány és művészet merő üzletté, üzérkedéssé lesz lealjasítva, s nem az emberi lélek nemesebb érzelmeinek fejlesztésére és ápolására, hanem az állatias szenvedélyek, ledérség, erkölcstelenség, romlott világnézetek, materialistikus mammon-imádás s ez által a megvesztegethetőség, lelkiismeretlenség, corruptio terjesztésére használtatnak. Irodalom, tudomány s művészet terén üres csillogó felületesség, szellem és eredetiség hiánya, belső értékkel nem törődő hatásvadászat divatoznak. Az állam, egyház, társadalom és család minden alapjai irodalom, tudomány és művészet által nem erősítve, de megtámadva lesznek. A tudomány terén igazság neve alatt zsidó érdekekben kigondolt valótlanágok, művészetekben pedig a külső tetszetőség leple alatt a bűn és romlottság terjesztetnek.

Így lesz költészet, regényírás, hírlap és naptár szerkesztés, festészet, színműírás, zenészet és. valamennyi tudományág mind csak haszonvadászat eszköze, a zsidó kiadóknak dús jövedelmet hajtó üzletág, s e mellett főeszköz a mosaismus kezében a közvélemény meghamisítására, a keresztények szemének a zsidó bűnök s törekvések ellenében bekötésére, a közerkölcs és közbecsületesség aláásására, zsidó eszmék, sophismák, zsidó életnézet terjesztésére, ker. eszmék s világnézet száműzésére, hamis közvélemény gyártásra, s minden a zsidó bűnök és czélok ellen támadó hang elfojtására.

A zsidó firkoncz az ő pegazus-rugalmaival, üres, tudatlan könyveivel, erkölcstelen torz festményei s ledér üres-lárma disharmoniáival, revolver-halbkreutzer-zsornáljaival, fércz regényei s színműveivel, nyelvficzamító nyelv-újításával, szemtelen „széltoló nagyképűsködésével ízibe felkap az ugorkafára; mert nyikkantsa el magát bármily esetlenül, a zsidó hírlap-irodalom ezerfokú bandája üvöltö világgá nevét és „remek”, „utólérhetlen” alkotásait.

De a ker. bármily tehetséges ember, elülhet, az ördög se hederít rá, hacsak nemesebb érzelmeit megtagadva, erkölcstelen üres beszélek, versek, színművek írásával a demoralisatio terjesz-

tésére nem nyújt a zsidóságnak segédkezet, vagy zsidót magasztaló cikkeket nem ír és keresztényt bolondító hazugságokat a zsrnálódba, s uszály hordozójává nem szegődik a zsidó irodalmi kalmároknak.

Komoly, alapos szakmunkák – hacsak áldozatkész kor. testületek vagy egyének ki nem adják, – soha sem látnak napvilágot: de az irodalom frivol szemetei találnak készséges zsidó-írók, kiadók és terjesztőkre. Hogy a sok közül egyet említsek, a Bokácscsó-féle, minden költészet nélküli, ép oly együgyű mint trágár meséket a Révai (Rzenberg) testvérek lefordíttatván és kiadván, azt mindjárt az első lapon a „kedves olvasónőhöz” ajánlják, mert szerintök a Dekameront „egy 15 éves leányka is bátran olvashatja”, mivel az nem egyéb mint az „emberi szív legszellemebb apotheosisa”, melyhez Jókai új Dekameronja még csak nem is hasonlítható; aztán részletesen előadják, hogy mily becses könyv az, hogy „olvassa azt a komoly megvénült tudós épúgy mint az ifjú tanuló, a szigorú nevelőné épúgy mint a fiatal növendék lányka” stb. stb.

Valjon egy ilyen irodalmi pizsoknak s méregnek a közönség közé dobása, pláne ily határtalanul pimasz előszóval ellátva, nem nagyobb bűn-e. mint a népet a zsidók alávaló üzelmeiről és céljairól felvilágosító antisemitikus iratok terjesztése? Miféle jelző illeti meg a kormány s az ügyészség azon eljárását, hogy míg a zsidóknak szabad kezet enged az erkölcsök megmételtyezésében, addig egy, a nép jogait s érdekeit védő hírlapi cikkben lázítást lát? – – –

Az észmunkát igénylő pályáknak a zsidó-elem általi előzönlése folytán a zsidók szívós összetartásuk, szemtelenkedéseik, gyorsaságuk s vesztegetéseik által kezeikbe ragadják a hivatalokat, tisztviselői, bírói állásokat. A zsidó ügyvédeknek zsidó – vagy zsidó-bérencz – tisztviselők s bírák mellett játék lesz leszorítani a ker. ügyvédi kart a térről. S a zsidó vagy elzsidósodott hatóságok protekciója mellett a törvényszéki mint községi s egyéb tisztviselői orvos s mérnöki állásokat zsidók töltik be. A zsidó művészek, írók s tudósok dicsőségével a zsidók által megvásárolt, vagy zsidó hirdetések jövedelme által befolyásolt, vagy épen zsidók által szerkesztett lapok hírharangja tele lármázza a világot; s ha e hírharang meg a tudományos pöffeszkedés, nagyképűsködés megszerzi a zsidó tudósoknak a tanári állásokat, ezek a vizsgákon a zsidó tanulóknak megkönnyíthetik, a keresztényeknek ellenben megnehezíthetik az átjutást.

Ily módon uralmuk alá kerítik a zsidók a nemzet gazdasági

életének uralása mellett a nemzet szellem-erkölcsi életét is. A ísídó eszmék, zsidó életnézlet, csalárd, zsidó-mentő okoskodások forgalomba hozását s a közvélemény félrevezetését, meghamisítását nagy ügyességgel elvégzik a zsidó hírlapok. A zsidó firkoncz-sereg pedig a ker. vallás s papok kigúnyolása által a vallástalanságot, ferde, romlott elvek terjesztése által a közerkölcstelenséget nagyban és sikerrel mozdítják elő.

A zsidók jól tudván azt, hogy ők csak bűnök által szerzik a vagyont, s hogy nekik ennek következtében minden ügyességök, vesztegetéseik, összetartásuk s befolyásuk mellett is a büntető igazságszolgáltatással és börtönökkel legtöbb érintkezések szokott lenni: a humanismus prédikálása mellett a büntetések (különösen a csalást, s egyéb kiválólág zsidók által üzni szokott bűnököt illető büntetések) minél enyhébbé, s a börtönbüntetések minél kényelmesebbé tételét, s a halálbüntetés eltörlését sürgetik, s oda viszik a dolgot, hogy a börtönlakóknak sokkal jobb dolguk lesz mint a becsületes szegény embereknek; a mihez ha még hozzájárul az akasztófa virágainak az a idealizálása s a bűnök népszerűsítése a „sornálok”-ban, nem csoda aztán, ha a szegény ker. ember is hajolni fog a zsidó orgazda biztató unszolására, s meg telnek a börtönök, ezek a mindinkább kényelmesebbé váló paloták, hol a becsületesen munkálkodók véres verejtekéből kényelmes eltartást nyernek a henye gazemberek.

A tanári pályákat elárasztó zsidó tudósok pedig kificzamítják a nemzet nyelvét s meghamisítják történelmét, csinálván a fel függesztett zsidó liferánsokból martyr-halált halt szabadság-hősöket; a politikai s társadalmi tudományok, különösen a nemzetgazdaságtan tanait csalárd sophismák által megrontják, s ezen tév tanokat az akadémiákon a ker. ifjak is magokba szíván, a zsidók megvesztegetik, hibás irányba terelik a nemzet politikai életét is. Ha mit aztán el nem végez a szájaskodó ámitás, félrevezetés, elvégzi a titkos befolyás, vesztegetés. így jönnek aztán létre a zsidó emancipationális, zsidó polgári-házassági, esztelen váltó-, börze- s kereskedelmi törvények; így töröltetik el az ipart védő rendszer s az uzsora-törvény; így engedtetik meg a zsidó korcsmárosoknak, hogy az általuk fizetett tetemes bérösszeg fejében egész falvakat tegyenek tönkre, így jó létre az a kificzamodott eszű finánczpolitika, mely az állampolgároknak nem öncélú személyeket, hanem pusztán adó-alapokat lát, – s az az örült állami gazdálkodás, mely pillanatnyi hasznot hajtó fináncz-érdekből ezer és ezer biztos adóalapot enged semmivé tenni.

(Folyt. köv.)

